

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

BESLISSING

(BRUGEL-BESLISSING-20200122-102bis)

Methodologie BMWB

Motivering

**Opgesteld op basis van artikel 39 van de Ordonnantie van het
Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 20 oktober 2006 tot
opstelling van een kader voor het waterbeleid**

22/01/2020

Inhoudsopgave

DEEL I	5
1 Definitie van de doelstellingen	6
1.1 Europees en Brussels reglementair en wettelijk kader	6
1.2 Strategische doelstellingen van de tariefmethodologie 2021-2026.....	8
1.3 Vlaamse en Waalse principes.....	9
2 Bepaling van de duur van de regulatorie tariefperiode.....	11
2.1 Benchmark.....	11
2.2 Motivering van de duur van de tariefperiode.....	11
3 Keuze van het tariefreguleringsmodel.....	13
3.1 Presentatie van de tariefreguleringsmodellen	13
3.1.1 Cost+	13
3.1.2 Price Cap.....	14
3.1.3 Revenue Cap	15
3.1.4 Yardstick.....	15
3.2 Het door BRUGEL gekozen reguleringsmodel.....	16
DEEL 2	20
1 Activiteitsperimeter.....	20
1.1 Voornaamste definities.....	21
1.1.1 Gereguleerde activiteit	21
1.1.2 Niet-gereguleerde activiteiten.....	23
2 Totaal inkomen en kostenstructuur	25
2.1 Samenstelling van het totaal inkomen.....	25
2.2 Beheersbare kosten.....	25
2.2.1 Beheersbare kosten met efficiëntiefactor.....	25
2.2.2 Beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor.....	26
2.3 Niet-beheersbare kosten	28
2.4 Diverse opmerkingen en specifieke behandelingen van bepaalde kosten	29
2.4.1 Verworpen kosten	29
2.4.2 Niet-uitgegeven kosten.....	29
2.4.3 Innovatie-enveloppe.....	30
2.4.4 Kosten in verband met het dienstverleningscontract met de BMWB (Cascade).....	31
2.4.5 Toegelaten financieringsmarge.....	40
2.4.6 Milieukosten	44
2.5 Billijke marge.....	46
2.5.1 De billijke marge - Formule.....	47
2.5.2 De Regulated Asset Base (RAB).....	47
2.5.3 Rendementspercentage.....	49

2.6	De hoofdklassen en de verdeelsleutels	55
2.6.1	Huidige situatie	56
2.6.2	Definitie van de verdeelsleutels	58
2.7	De regels voor de evolutie van de totale inkomsten	64
2.7.1	Inflatiefactor	66
2.7.2	Efficiëntiefactor	66
3	Incentive regulation	67
3.1	Incentive regulation op de kosten	67
3.1.1	Door de incentive regulation op het kostenbeheer nagestreefde doelen	67
3.1.2	Bepaling van het bedrag van de incentive regulation	67
3.1.3	Bepaling van de parameters	69
3.1.4	Gebruik van het bedrag van de incentive regulation	70
3.2	Incentive regulation op basis van doelstellingen	71
4	Tariefstructuur	72
5	De regulatoire saldi	73
5.1	Beheer en bestemming van de saldi	73
6	Procedure voor de indiening en de goedkeuring van de tarieven	74
6.1	Procedure voor de indiening en de goedkeuring van de tarieven	74
6.1.1	Procedure voor het beheer van de ex post verslagen	74
6.1.2	Bekendmaking van de tarieven	74
7	Rapportering en gegevens	75
7.1	Rapporteringsmodellen	75
7.2	Regulatoire kalender	75
7.3	Beroepsmogelijkheden	75
8	Boekhoudkundige verplichtingen	76
9	Vorbereidende openbare raadplegingen	77
9.1	Actoren	77
9.2	Samenvatting van de antwoorden	78

Lijst van de illustraties

Tabel

Tableau 1 : Cadre réglementaire européen et bruxellois	7
Tableau 2 : Objectifs Région wallonne.....	9
Tableau 3 : Objectifs Région flamande.....	10
Tableau 4 : Avantages et inconvénients Cost+	13
Tableau 5 : Avantages et inconvénients Price Cap.....	14
Tableau 6 : Avantages et inconvénients Revenue Cap.....	15
Tableau 7 : Avantages et inconvénients Yardstick	16
Tableau 8 : Comparatif Cost+ Vs P/R Cap	18
Tableau 9 : Avantages Cost+ Vs P/R Cap	19
Tableau 10 : Catégories CGAFE	26
Tableau 11 : Catégories CGSFE	27
Tableau 12 : Catégories CNG	29
Tableau 13: Catégories des charges indirectes sur base du nouveau reporting.....	56
Tableau 14: Clés de répartition actuelles sur base des chiffres 2017.....	57
Tableau 15 : Catégorie de charges indirectes et clés de répartition.....	60
Tableau 16 : Cas de figure pour la régulation incitative.....	68
Tableau 17 : La régulation incitative en chiffres.....	69
Tableau 18 : liste des stakeholders consultés.....	77
Tableau 19 : Demandes des stakeholders.....	79

Figuur

Figure 1 : Benchmark des durées des périodes tarifaires.....	11
Figure 2 : les différentes catégories d'activités.....	24
Figure 3 : Relation entre les acteurs du secteur de l'eau en RBC.....	33
Figure 4 : Cascade, facture Ex ante.....	34
Figure 5 : Scénario cascade facture ex ante.....	35
Figure 6 : Cas de la facture fixée ex-post sur base des coûts réalisés	36
Figure 7 : Scénario cascade facture ex post coût réel.....	37
Figure 8 : Cas de la facture fixée ex-post sur base des volumes réalisés	38
Figure 9 : Réflectivité des différentes charges dans les tarifs.....	42
Figure 10 : Evolution du taux OLO	50
Figure 11 : Taux d'intérêt sans risque entre 2021 et 2024.....	51
Figure 12 : Benchmark TMR.....	52
Figure 13 : Benchmark des TMR utilisés par des régulateurs de plusieurs secteurs	52
Figure 14 : Interactions entre les plafonds.....	66
Figure 15 : Tunnel du montant de la régulation incitative globale.....	69
Figure 16 : Analyse de la largeur du tunnel.....	70

Voorwoord

De tariefmethodologie 2021-2026 is in 3 hoofddelen opgesplitst:

Document 1: Motivering

- In dit deel motiveert de regulator zijn keuzes om te voldoen aan de beginselen van transparantie en motivering van bestuurshandelingen.

Document 2: Tariefmethodologie 2021-2026

- Dit deel beschrijft de tariefmethodologie.

Documenten 3&4: Bijlagen

De bijlagen leggen de inhoud van de tariefmethodologie uit en vullen die aan.

Opmerking: de documenten 1 en 2 zijn afzonderlijke documenten die parallel moeten worden gelezen.

DEEL I

I Definitie van de doelstellingen

De nieuwe tariefmethodologie berust op een reeks strategische doelstellingen. Deze zijn door BRUGEL vastgelegd op basis van het wettelijk en reglementair kader van Europa en Brussel. Zo vormen de Europese richtlijn 2000/60/EG van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid en de Brusselse ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid de grondslag voor de tariefmethodologie 2021-2026.

Deze wetteksten zijn diepgaand geanalyseerd aan de hand van een schema dat voor deze oefening is uitgewerkt en volgens vijf krachtlijnen is opgesplitst: transversale doelstellingen, investeringen, kostenbeheer, tariefontwerp en stimulerend kader.

Dit gedeelte brengt de bestaande kaders op Europees en Brussels niveau naar voren om de principes voor te stellen waarbinnen de door BRUGEL vastgelegde doelstellingen kaderen. Vervolgens worden de gekozen doelstellingen die aan de basis liggen van de tariefmethodologie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voorgesteld, waarna ze aan een vergelijkende analyse worden onderworpen ten opzichte van de in het Waals en het Vlaams Gewest gekozen doelstellingen.

I.1 Europees en Brussels reglementair en wettelijk kader

Bovenvermelde reglementaire en wettelijke kaders bepalen de richtlijnen die de reflectie van BRUGEL hebben gestuurd. Het resultaat van de evaluatie van die kaders wordt gepresenteerd in de volgende tabel, die laat zien dat de vijf krachtlijnen aan bod komen.

	Richtlijn 2000/60/EG	Ordonnantie van 20 oktober 2006
Transversale doelstellingen	Het wetgevend kader is transparant, efficiënt en coherent	• De tariefmethodologie moet exhaustief en transparant zijn • De tarieven moeten voor iedereen de toegang waarborgen tot water, dat noodzakelijk is voor de gezondheid, hygiëne en menselijke waardigheid. Ze moeten daarom sociale maatregelen voorzien • Bijdragen aan de realisatie van de milieudoelstellingen van deze ordonnantie

Investerings		• De tariefmethodologie maakt een evenwichtige ontwikkeling mogelijk van de investeringen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van openbare dienst opdrachten • De eventuele vergoeding voor nieuw kapitaal dat in de activa wordt geïnvesteerd - ongeacht of dit aan de controle van BRUGEL onderworpen is - moet de wateroperatoren in staat stellen de investeringen te doen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van hun opdrachten • De tarieven stellen de wateroperatoren in staat hun kosten terug te verdienen en bieden een vergoeding voor nieuw kapitaal
Kostenbeheer	De verschillende economische sectoren (...) dragen op gepaste wijze bij aan de recuperatie van de kosten van de waterdiensten, (...) rekening houdend met het principe dat de vervuiler betaalt	• De tariefmethodologie moet het mogelijk maken de reële kostprijs van water te bepalen (...) en zo het principe van de recuperatie van de kosten van de aan het gebruik van water verbonden diensten toe te passen, met inbegrip van milieukosten en de kosten van natuurlijke rijkdommen • De verschillende economische sectoren, zodanig onderverdeeld dat minstens de huishoudelijke en de industriële sector worden onderscheiden, dragen op gedifferentieerde wijze bij aan de recuperatie van de kosten van de waterdiensten, in naleving van het principe dat de vervuiler betaalt • De eventuele verwerpscriteria voor bepaalde kosten zijn niet-discriminerend en transparant • Er is geen kruissubsidiëring tussen activiteiten toegestaan
Tariefontwerp		• De tarieven zijn proportioneel en niet-discriminerend • Het watertarief voor huishoudelijk gebruik houdt rekening met het aantal personen waaruit het gezin bestaat, in overeenstemming met een progressieve en solidaire tarifiering in functie van het gebruikte watervolume. • De tarieven kunnen niet tot geografische discriminatie tussen gebruikers leiden • De tarieven beogen een juist evenwicht te bieden tussen de kwaliteit van de gepresteerde diensten en de prijzen die door de gebruikers worden gedragen
Stimulerend kader	Het watertarifieringsbeleid stimuleert de gebruikers om efficiënt met de natuurlijke rijkdommen om te gaan en draagt zo bij aan de realisatie van de milieudoelstellingen	• Alle elementen die samen het tarief vormen, zetten de gebruikers aan tot ecologisch gedrag, dat wil zeggen een rationeel, duurzaam en zuinig gebruik van de natuurlijke rijkdommen • De tarieven moedigen de wateroperatoren aan om hun prestaties te verbeteren en het nodige onderzoek en de nodige ontwikkeling te doen die nodig zijn voor hun activiteiten • De diensten met betrekking tot het waterverbruik moeten tegen een betaalbare prijs worden aangeboden zodat ze voor iedereen toegankelijk zijn.

Tabel 1: Europees en Brussels reglementair kader

I.2 Strategische doelstellingen van de tariefmethodologie 2021-2026

Op basis van de analyse van de reglementaire en wettelijke kaders die in Europa en Brussel van toepassing zijn, stelt BRUGEL de bepaling van acht strategische doelstellingen voor, ingedeeld in zes verschillende krachtlijnen. Naast de vijf reeds gepresenteerde krachtlijnen is het pertinent gebleken om een aanvullende dimensie toe te voegen die door de tariefmethodologie moet worden verzekerd, namelijk innovatie. Deze keuze valt te verklaren door het feit dat de Regulator de operatoren in staat wil stellen hun kennis en knowhow toe te passen om innovatieve oplossingen te ontwikkelen, mits die binnen het kader van de gereguleerde activiteiten passen. De strategische doelstellingen zijn:

Transversale doelstellingen

- a. Een transparante, exhaustieve¹ en stabiele tariefmethodologie garanderen die rekening houdt met de sociale, economische en milieu-uitdagingen

Investerings

- b. De tariefmethodologie bevordert een evenwichtige en adequate investering opdat alle wateroperatoren hun opdracht tot een goed einde kunnen brengen en houdt rekening met de behoefte aan financiering die met deze nieuwe investeringen gepaard gaat

Kostenbeheer

- c. De tariefmethodologie garandeert de efficiëntie en de kostenbeheersing aan de zijde van de operatoren, evenals de eerlijke recuperatie van de kosten bij de verschillende gebruikers, terwijl kruissubsidiëring tussen de activiteiten wordt vermeden

Stimulerend kader

- d. De tariefmethodologie stimuleert de verbetering van de prestaties van de operatoren zonder daarom de kwaliteit van de dienstverlening en de uitvoering van de openbaredienstopdrachten te verwaarlozen
- e. De tariefmethodologie stimuleert de gebruikers om rationeel, duurzaam en zuinig gebruik te maken van de hulpbron en garandeert de naleving van het principe van toegankelijke tarieven².

Tariefontwerp (tariefstructuur)

- f. De tarifiering is uniform en niet-discriminerend, maar verschilt naargelang het gebruik industrieel of huishoudelijk van aard is
- g. De tarifiering is afhankelijk van het aantal personen waaruit het gezin bestaat en is progressief en solidair³.

---

¹ Het exhaustieve karakter van de tariefmethodologie garandeert dat de methodologie rekening houdt met alle aan de openbaredienstopdrachten verbonden kosten.

² Een essentieel principe dat in de ordonnantie is vastgelegd en dat voorschrijft dat een dienst van algemeen belang aan een betaalbare prijs moet worden aangeboden om voor iedereen toegankelijk te zijn.

³ Indien de kaderordonnantie water wordt gewijzigd, zal deze doelstelling overeenkomstig worden aangepast.

Innovatie

h. Innovatieve projecten stimuleren en steunen

I.3 Vlaamse en Waalse principes

Ter vergelijking worden in deze nota ook de principes die aan de basis liggen van de tariefmethodologieën in de andere gewesten van het land weergegeven. Globaal omvatten deze principes dezelfde krachtlijnen als degene die voor de analyse van het reglementair en wettelijk kader werden gedefinieerd en bij de bepaling van de doelstellingen door BRUGEL werden toegepast.

Het *décret relatif au Livre II du Code de l'Environnement constituant le Code de l'Eau* van 27 mei 200

Waals Gewest					
	Transversale doelstellingen	Investerings	Kostenbeheer	Stimulerend kader	Tariefontwerp
Universele watervoorziening	V				
De verschillende economische sectoren, zodanig onderverdeeld dat minstens de industriële sector, de huishoudelijke sector en de landbouwsector worden onderscheiden, dragen op gedifferentieerde wijze bij aan de recuperatie van de kosten van de waterdiensten, (...) in naleving van het principe dat de vervuiler betaalt			V		
Transparantie van de verschillende kosten die deel uitmaken van de watercyclus			V		
Uitgaande van het principe dat de vervuiler betaalt, is een uniforme watertarifiering opgesteld die van toepassing is op het verbruik en een jaarlijkse vergoeding per meter omvat, die vooraf kan worden geïnd en bestemd is als vergoeding voor het voordeel van de terbeschikkingstelling van water, ongeacht of sprake is van verbruik, en drie schijven, ingedeeld op jaarlijks verbruiksvolume					V
Aangepaste sociale tarifiering				V	
Het watertarifieringsbeleid stimuleert de gebruikers om efficiënt met de natuurlijke rijkdommen om te gaan en draagt zo bij aan de realisatie van de milieudoelstellingen				V	

Tabel 2: Doelstellingen Waals Gewest

Vlaams Gewest ⁴					
	Transversale doelstellingen	Investerings	Kostenbeheer	Stimulerend kader	Tariefontwerp
Bijdragen aan de betaalbaarheid van de integrale waterfactuur	V				
Een mate van stabiliteit en voorspelbaarheid creëren door het aantal tariefwijzigingen te beperken tot een vooraf bepaald aantal per gegeven periode	V				
Een zo nauwkeurig en eenvoudig mogelijke tariefbepaling en regulering opmaken waarbij maximaal afgestemd wordt op reeds bestaande rapporteringsverplichtingen	V				
De wijze van totstandkoming van de tarieven en de methode van beoordeling transparant maken voor zowel de abonnees als de exploitanten	V				
De noodzakelijke investeringen stimuleren en faciliteren zodat een kwaliteitsvolle en duurzame dienstverlening gegarandeerd kan worden		V			
De exploitant stimuleren maatregelen te nemen die duurzaam watergebruik bij de abonnees bevorderen				V	
De exploitant stimuleren om zo efficiënt mogelijk te werken				V	
Een uniforme tariefregulering aanhouden niettegenstaande de verschillende bedrijfsspecifieke kenmerken					V

Tabel 3: Doelstellingen Vlaams Gewest

Uit de analyse komt naar voren dat beide Gewesten meerdere principes delen: een uniforme en transparante tarifiering, duurzaam watergebruik door de gebruikers en toegang tot water voor iedereen. Verder beveelt het Vlaams Gewest naast stimulerende maatregelen voor de gebruikers ook een dergelijk kader voor de operatoren aan, opdat die hun prestaties optimaliseren om efficiënter te zijn. Uit de analyse zijn evenwel geen principes naar voren gekomen in verband met “investerings” in het Waals Gewest of met “kostenbeheer” in het Vlaams Gewest, terwijl de Brusselse Ordonnantie voor beide krachtlijnen doelstellingen omvat.

De door BRUGEL vastgelegde doelstellingen lijken dus vollediger dan wat op dit moment elders kan worden voorgesteld, aangezien ze alle krachtlijnen omvatten die in de andere Gewesten worden gehanteerd. Bovendien wordt in Brussel een krachtlijn “innovatie” voorgesteld, anders dan in de andere Gewesten van het land.

⁴ Met het oog op het leesgemak worden de Vlaamse principes vertaald in de tabel weergegeven.

2 Bepaling van de duur van de regulatoire tariefperiode

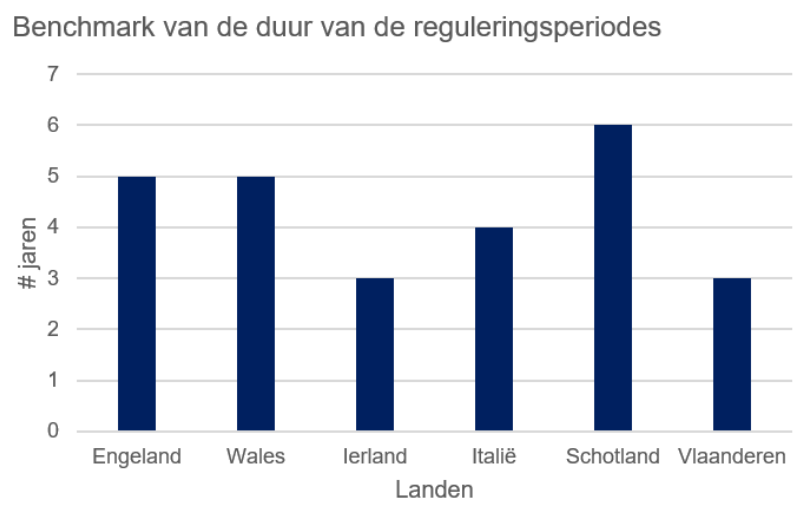
Dit gedeelte vermeldt allereerst de duur van de tariefperiodes die in verschillende Europese landen/regio's worden toegepast. Vervolgens wordt de duur van de door BRUGEL gekozen tariefperiode voor de eerste regulatoire periode vermeld.

2.1 Benchmark

Onderstaande grafiek toont de duur van de tariefperiodes voor verschillende Europese landen/regio's⁵. Er dienen meerdere punten te worden onderstreept:

De tariefperiodes duren meestal 3 tot 6 jaar

- De duur van de tariefperiode in Vlaanderen is 3 + 3 jaar (2017-2022). Na de drie eerste jaren kan de Regulator 'wijzigingen' aanbrengen;
- De duur van de tariefperiodes hangt positief samen met de ervaring van de Regulator in de sector. Zo heeft de Ierse Regulator een eerste periode van twee jaar ingevoerd en een tweede periode van drie jaar, en streeft die op lange termijn naar een periode van 4 tot 5 jaar.

Figuur 1: Benchmark van de duur van de tariefperiodes

2.2 Motivering van de duur van de tariefperiode

Algemeen gesproken zorgt een lange tariefperiode voor stabiele tarieven, terwijl een kortere periode een betere beheersing en snellere aanpassingen mogelijk maakt. In de praktijk lijkt een relatief korte duur te worden aangenomen wanneer sprake is van een eerste tariefperiode. Dit maakt het mogelijk voldoende informatie te verzamelen om te gebruiken voor een latere

⁵ Ierland: <https://www.cru.ie/professional/water-2/revenue-control/>, laatst geraadpleegd op 12/02/2019.

Engeland en Wales: <https://www.ofwat.gov.uk/regulated-companies/price-review/>, laatst geraadpleegd op 12/02/2019

Italië: <https://www.oxera.com/agenda/the-strange-case-of-water-regulation-in-italy/>, laatst geraadpleegd op 12/02/2019

Schotland: Water Industry Commission for Scotland (2014): The strategic review of charges 2015 - 2021, Final determination, 20 november, p. 6; Vlaanderen. WaterRegulator, Activiteitenverslag 2017, p. 10.

methodologie. Maar met het oog op de huidige Brusselse context (beperkte historiek en een groot aantal maatregelen dat vooraf moet worden toegepast) zouden de resultaten van een te korte periode niet representatief zijn en niet efficiënt kunnen worden toegepast. BRUGEL stelt voor een periode van 4 jaar of langer in te voeren.

Daarnaast heeft BRUGEL met drie bijkomende beperkingen te maken:

1. De duur van de investeringsplannen die door de Brusselse regering zijn goedgekeurd voor VIVAQUA en de BMWB, namelijk 6 jaar;
2. De Regulator wenst identieke tariefperiodes voor de operatoren binnen de sector;
3. De resterende duur van de concessieovereenkomst van het Waterzuiveringsstation Noord tussen AQUIRIS en de BMWB, namelijk 6 jaar vanaf 2021. Na die datum is de BMWB verantwoordelijk voor de exploitatie.

De door BRUGEL gewenste tariefperiode moet dus een compromis zijn tussen **aanpassing aan de context** en **stabiliteit van de tarieven**. **Gezien haar ervaring en de specifieke aspecten van de watersector in het BHG is BRUGEL voorstander van een eerste tariefperiode van 6 jaar, tijdens welke de tarieven de eerste drie jaar vastliggen en niet kunnen worden gewijzigd.** Vanaf het vierde jaar kan de tariefmethodologie ingrijpend worden gewijzigd, met een potentiële wijziging van de tarieven tot gevolg. Deze keuze vormt een garantie voor stabiele tarieven. Ze biedt de Regulator de mogelijkheid de tariefmethodologie te verbeteren op basis van de eerste feedback. Ze maakt het mogelijk degelijke informatie te verzamelen. De opstelling van een tariefmethodologie en de goedkeuring van de eruit voortvloeiende tarieven is een proces dat relatief veel tijd in beslag neemt (*minstens* twee jaar). Dit zou betekenen dat de Regulator in het geval van een tariefperiode van drie jaar slechts één enkele *ex post* controle zou kunnen uitvoeren om de nieuwe keuzes te motiveren. 6 jaar, met de mogelijkheid om na het derde jaar ingrijpende wijzigingen aan te brengen, lijkt het ideale compromis om te beantwoorden aan de behoeften van het Gewest, de Regulator en de operatoren.

3 Keuze van het tariefreguleringsmodel

Dit deel bevat om te beginnen een beknopte beschrijving van de vier voornaamste bestaande tariefreguleringsmodellen (Cost+, Price Cap, Revenue Cap en Yardstick) met hun voornaamste voor- en nadelen. Vervolgens beschrijft het door BRUGEL gekozen reguleringsmodel voor de eerste regulatoire periode 2021-2026.

3.1 Presentatie van de tariefreguleringsmodellen

3.1.1 Cost+

In een **Cost+**-tariefreguleringsmodel legt de regulator de tarieven vast op basis van (1) de door de operator gedragen kosten en (2) een eerlijk en redelijk rendementspercentage voor de aandeelhouders⁶. De selectie van de posten of van de beheersbare (zie definitie in sectie 2.2) en niet-beheersbare kosten (zie de definitie in sectie Niet-beheersbare kosten) die in aanmerking worden genomen voor de berekening van de begrotingsenveloppe, evenals hun evaluatiemethode, worden bepaald door de regulator. Bovendien bepaalt de Regulator ook de methodologie voor de bepaling van de vergoeding voor nieuwe investeringen, wetende dat die moet bijdragen tot hun (auto)financiering.

Onderstaande tabel geeft de voor- en nadelen weer die algemeen in de literatuur over dit type reguleringsmodel worden vermeld⁷.

Voordelen	1. Vermindering van de informatie-asymmetrie dankzij de <i>ex post</i> controles 2. Betere controle voor de Regulator over het kostenbeheer van de operator 3. Beheerst risico m.b.t. de (onbekende) variabiliteit van bepaalde kosten 4. Betere vergoeding van de geïnvesteerde kapitalen 5. Recupereerbare kosten 6. Stabiele tarieven
Nadelen	1. Ontstaan van verschillen tussen de budgetten (<i>ex ante</i>) en de gemaakte kosten (<i>ex post</i>) 2. Aanzienlijke kosten voor controle en <i>reporting</i> 3. Weinig stimulansen voor kostenbeheersing 4. Risico op overinvestering door de operatoren 5. Rendementspercentage en waarde van activa waarmee rekening moet worden gehouden, zijn moeilijk te bepalen

Tabel 4: Voor- en nadelen Cost+

⁶ In het geval van de watersector in het BHG keren de wateroperatoren geen dividend uit aan hun aandeelhouders. De vraag over de vergoeding van de investeringen wordt behandeld in een later punt.

⁷ Mark A. Jamison, Rate of Return: Regulation, Public Utility Research center, University of Florida, USA <http://regulationbodyofknowledge.org> Australian Treasury, 1999. Price regulation of utilities, Stephen P. King, Department of Economics, Principles of price cap regulation, The University of Melbourne, Australia

Aangezien het voornaamste nadeel van dit systeem berust in de afwezigheid van een stimulans voor kostenrationalisering, wordt in de regulatoire praktijk vaak een hybrideversie van dit model gebruikt. Deze hybrideversie houdt in dat de kosten waarop de operatoren een invloed hebben (beheersbare kosten) worden onderscheiden van de kosten waarop ze die invloed niet hebben (niet-beheersbare kosten) ⁸. De selectie van de posten of van de beheersbare (zie definitie in sectie 2.2.1 & 2.2.2) en niet-beheersbare kosten (zie definitie in sectie 2.4) die in aanmerking worden genomen voor de berekening van de begrotingsenveloppe, evenals hun evaluatiemethode, worden bepaald door de regulator.

3.1.2 Price Cap

Het tariefreguleringsmodel **Price Cap** is begin jaren 1980 ontwikkeld en werd toen voorgesteld als alternatief voor het model Cost+. In zijn meest eenvoudige vorm berust het *Price Cap*-model (PC) op de definitie van een maximumplafond dat met de jaren evolueert en waar de prijzen van de gereguleerde goederen/diensten niet boven mogen komen.

De Regulator bepaalt de aanvankelijke prijs van het goed of de dienst. Vervolgens bepaalt de Regulator de factoren waarmee rekening wordt gehouden bij de evolutie van het plafond. Algemeen gesproken hangt die evolutie af van twee factoren: (1) een index verbonden aan de prijsinflatie (RPI/CPI⁹) en (2) een efficiëntiefactor (X). De factor X is bedoeld als weergave van de door de operator gedragen kosten als resultaat van een verbeterde efficiëntie aan zijn kant en/of als gevolg van de technologische vooruitgang. De factor X kan ook positief zijn in het geval dat de Regulator van mening is dat de prijzen van het goed/de dienst sneller kunnen evolueren dan de betreffende prijsindex. Onderstaande tabel geeft de voor- en nadelen weer die algemeen in de literatuur over dit type reguleringsmodel worden vermeld.

Voordelen	1. Natuurlijke stimulans om de kosten te verlagen 2. Stabiele tarieven 3. Beperkte controles en rapportage 4. De Caps kunnen gemakkelijk worden herzien 5. Er wordt rekening gehouden met de verkochte volumes 6. Lage operationele kosten
Nadelen	1. Het is moeilijk om de aanvankelijke prijs vast te leggen 2. Het is moeilijk om de parameter X te definiëren 3. Weinig stimulans voor aanzienlijke investeringen 4. Negatieve impact van de kostenvermindering op de door de operator geleverde diensten/goederen en/of de kwaliteit van de infrastructuur 5. Risico's verbonden aan de schommelingen m.b.t. de productiefactoren 6. Informatieasymmetrie

Tabel 5: Voor- en nadelen Price Cap

⁸ In het geval van de watersector in het BHG keren de wateroperatoren geen dividend uit aan hun aandeelhouders. De vraag over de vergoeding van de investeringen wordt behandeld in een later punt.

⁹ RPI: Retail Price Index - CPI: Consumer Price Index

3.1.3 Revenue Cap

Het tariefreguleringsmodel **Revenue Cap** (RC) volgt de logica die hierboven werd gepresenteerd voor het PC-model. Dit model berust echter op de definitie van een maximumplafond waar de door de verkoop van de goederen/diensten door de operator behaalde opbrengst niet boven mag komen.

Net als bij het PC-model bepaalt de Regulator (1) het aanvankelijke plafond waar de opbrengst niet boven mag komen en (2) de evolutie van dat plafond in functie van diverse factoren (RPI/CPI $\pm X$). De operator is hier vrij om de prijs van zijn goederen/diensten te bepalen. De prijzen kunnen van jaar tot jaar schommelen, zolang het totale inkomen het door de Regulator vastgelegde plafond niet overschrijdt. Het RC-model lijkt veel te worden gebruikt voor activiteiten met lage marginale kosten.

Onderstaande tabel geeft de voor- en nadelen weer die algemeen in de literatuur over dit type reguleringsmodel worden vermeld.

Voordelen	● Natuurlijke stimulans om de kosten te verlagen ● Beperkte controles en rapportage ● De Caps kunnen gemakkelijk worden herzien ● Lage operationele kosten
Nadelen	● Het is moeilijk om de initiële inkomsten vast te leggen ● Het is moeilijk om de parameter X te definiëren ● Weinig stimulans voor aanzienlijke investeringen ● Negatieve impact van de kostenvermindering op de door de operator geleverde diensten/goederen ● Risico's verbonden aan de schommelingen m.b.t. de productiefactoren ● Geen stabiele tarieven ● Tarieven staan los van de verkochte volumes ● Informatieasymmetrie

Tabel 6: Voor- en nadelen Revenue Cap

3.1.4 Yardstick

Het tariefreguleringsmodel **Yardstick** berust op het principe van *benchmarking*. De Regulator vergelijkt de performance van elke operator met die van de anderen. Vervolgens bepaalt de Regulator wat de toegelaten opbrengst is op basis van een gemiddelde of op basis van de beste waargenomen prestaties. Elke operator kan dus worden beloond als hij beter presteert dan het gemiddelde van de operatoren binnen de sector.

Onderstaande tabel geeft de voor- en nadelen weer die algemeen in de literatuur over dit type reguleringsmodel worden vermeld.

Voordelen	● Stimulans om de kosten/performance-verhouding te optimaliseren ● Beperkte controles en rapportage ● Lage operationele kosten ● Beperkt revisiewerk
Nadelen	● Instabiele tarieven ● Tarieven worden door de operator bepaald ● Het is moeilijk om de prestatie metingen te definiëren (alle activiteiten moeten worden bestreken) ● Het is moeilijk om de doelwaarden te definiëren ● Het is niet mogelijk om rekening te houden met de eigenheden van elke operator ● Informatieasymmetrie

Tabel 7: Voor- en nadelen Yardstick

Kijkend naar de specifieke kenmerken van het tariefreguleringsmodel Yardstick en de nadelen ervan, is het duidelijk dat dit model niet kan beantwoorden aan de specifieke kenmerken van de watersector in het BHG (aantal operatoren, maturiteit van het reguleringsstelsel, informatieasymmetrie, grote behoefte aan investeringen enz.). Dit model wordt daarom verder niet in overweging genomen.

3.2 Het door BRUGEL gekozen reguleringsmodel

BRUGEL is voorstander van de invoer van een tariefreguleringsmodel **Cost+ met toepassing van een stimulerend kader** om te zorgen voor een efficiënt beheer van kosten en middelen door de operator. Deze keuze is gebaseerd op de analyse van de voor- en nadelen die in het voorgaande gedeelte werd gepresenteerd en op de specifieke kenmerken van de Brusselse watersector op dit moment. Dit type model lijkt het meest geschikt om een antwoord te bieden op de hieronder opgesomde voornaamste uitdagingen en principes:

Een eenvoudig reguleringsmodel dat zich leent voor een iteratief optimaliseringsproces

- Het feit dat dit een eerste tariefmethodologie voor de Brusselse watersector is, heeft een impact op de keuze van het tariefreguleringsmodel. De invoer van een methodologie komt overeen met een iteratief optimaliseringsproces. Het is noodzakelijk een tariefreguleringsmodel te kiezen dat in staat is om mee te evolueren met de sector en met de onvoorziene ontwikkelingen die zich kunnen voordoen.
- Rekening houdend met het feit dat de tariefreguleringsmodellen PC en RC verbeteringen van het model Cost+ zijn, kan het opportuener zijn om te kiezen voor een Cost+-model dat op basis van de opgedane ervaring zou kunnen evolueren naar een Price/Revenue Cap-model voor toekomstige regulatoire periodes.

Een tariefreguleringsmodel dat de informatieasymmetrie kan verminderen

- Dit punt vloeit rechtstreeks voort uit het voorgaande punt. Een van de specifieke kenmerken van de watersector in het BHG is de informatieasymmetrie tussen de Regulator en de operator. Deze asymmetrie vloeit voornamelijk voort uit het feit dat de regulatoire bevoegdheden voor de watersector pas recent aan BRUGEL zijn toegekend via de wijziging aan de Ordonnantie, die op 02/02/2018 in het Belgisch Staatsblad werd gepubliceerd. Dit is voor BRUGEL dus een eerste oefening, wat betekent dat BRUGEL binnen deze sector over een tekort aan ervaring beschikt en dus niet kan beweren de werking van de operatoren volledig te kennen. Bovendien zal de BMWB haar interne processen mogelijk moeten aanpassen en parametriseren om aan de regulatoire vereisten te beantwoorden. Om deze redenen lijkt het tariefreguleringsmodel Cost+ het meest geschikt om de informatieasymmetrie tussen beide actoren te verminderen en de Regulator bij de ex post controle van de kosten te betrekken. Dit model heeft als specifiek kenmerk dat ex ante een tarief wordt voorgesteld en dat ex post grondige controles plaatsvinden.
- In een RC/PC-model is de Regulator sterk betrokken aan het begin van het proces. Hij legt de vertrekwaarden vast en bepaalt de parameters aan de hand waarvan de niet te overschrijden plafonds kunnen worden gemeten. Zijn betrokkenheid achteraf is sterk beperkt. Dit houdt de informatieasymmetrie tussen de operatoren en de Regulator mee in stand en dat is juist waar op dit moment in het BHG het schoentje wringt.

Een tariefreguleringsmodel dat investeringen aanmoedigt en beloont

- Op dit moment blijkt dat de Brusselse watertarieven geen weergave vormen van de behoefte aan investeringen om de assets te hernieuwen. Naast een eventuele verhoging van de tarieven is het ook noodzakelijk om te kiezen voor een tariefreguleringsmodel dat de operatoren stimuleert om voldoende te investeren en tegelijk hun financieringswijzen te optimaliseren. Cost+ is het model dat het meest stimulerend werkt voor investeringen, terwijl de Regulator over controlemiddelen beschikt om excessen te vermijden.
- Binnen een RC/PC-model worden de operatoren relatief weinig aangemoedigd om te investeren, want ze hebben er alle belang bij hun kosten te verlagen om hun opbrengsten te verhogen. Deze modellen lijken dus niet efficiënt bij te dragen aan de huidige specifieke kenmerken van de sector.

Een tariefreguleringsmodel dat een efficiënte beheersing van de middelen stimuleert:

- De voornaamste kritiek op het tariefreguleringsmodel Cost+ is dat het de operatoren niet genoeg verantwoordelijkheid oplegt. De tarieven worden rechtstreeks op basis van de operationele kosten berekend. Als binnen een basisvariant van het Cost+-model de operationele kosten te hoog worden ingeschat, worden de tarieven tijdens de volgende tariefperiode verlaagd. Waren de operationele kosten te laag ingeschat, dan worden de tarieven verhoogd. Dit nadeel moet in gedachten worden gehouden bij het opstellen van de tariefmethodologie. Er moeten specifiek voor de Brusselse watersector en voor de

operator voorzorgen worden gedefinieerd (bijv. een efficiëntiefactor voor de beheersbare kosten en verwerpingscriteria) om dit nadeel het hoofd te bieden.

Een tariefreguleringsmodel dat rekening houdt met de diversiteit van de actoren en hun activiteiten

- Twee operatoren, VIVAQUA en de BMWB, zijn op dit moment actief binnen de watersector in het BHG. De eerste is voornamelijk actief in de sectoren productie, distributie van drinkwater en opvang van afvalwater. De tweede is verantwoordelijk voor de gewestelijke sanering (opvang en zuivering van afvalwater en bestrijding van overstromingen). De Regulator heeft ervoor gekozen een tariefmethodologie per speler op te stellen om rekening te kunnen houden met hun specifieke kenmerken. Elk van deze methodologieën zal gericht zijn op de activiteiten en subactiviteiten van elke operator. Er moet naar tariefreguleringsmodellen worden gekeken die niet-discriminerend zijn en die naast elkaar kunnen bestaan. In het geval dat de activiteitenperimeter van een operator evolueert, moeten de methodologieën en modellen waarop ze berusten immers afgestemd zijn op gelijkaardige (sub)activiteiten.
- Bovendien zal regelmatig overleg worden gepleegd tussen beide operatoren. De Regulator zal ervoor zorgen dat er voor een gelijkaardig thema geen verschillende behandeling geldt.

Een tariefreguleringsmodel dat efficiënt aan de principes van de kaderordonnantie water beantwoordt:

Voornaamste voorwaarden die in de Ordonnantie worden vermeld (Art. 39/2)	Cost+	Price/Revenue Cap
Volledig en transparant	(+)	(-)
Kostenrecuperatie	(+)	(+)
Proportionele en niet-discriminerende tarieven	(+)	(+)
Recupereerbare kosten en vergoeding voor nieuw kapitaal	(+)	(-)
Geen kruissubsidiëring	(+)	(-)
Verbetering van de prestaties	(-)	(+)
Uitvoeren van het/de voor de activiteit benodigde onderzoek en ontwikkeling	(+)	(-)
Een juist evenwicht tussen de kwaliteit van de gepresteerde diensten en de prijzen die door de gebruikers worden gedragen	(+/-)	(+/-)

Tabel 8: Vergelijking Cost+ versus P/R Cap

Onderstaande tabel vat de voordelen van Cost+ samen in vergelijking met RC/PC, uitgaande van de eerder genoemde punten. Hier komt duidelijk uit naar voren dat Cost+ efficiënter aan die punten beantwoordt.

	COST+	RC/PC
Een eenvoudig reguleringsmodel dat zich leent voor een iteratief optimaliseringsproces	++	+
Een tariefreguleringsmodel dat de informatieasymmetrie kan verminderen	++	-
Een tariefreguleringsmodel dat investeringen aanmoedigt en beloont	++	/
Een tariefreguleringsmodel dat een efficiënte beheersing van de middelen stimuleert	-	++
Een tariefreguleringsmodel dat rekening houdt met de diversiteit van de actoren en hun activiteiten	/	/
Een tariefreguleringsmodel dat efficiënt aan de principes van de kaderordonnantie water beantwoordt	++	+

Tabel 9: Voordelen Cost+ versus PIR Cap

Conclusies

Met het oog op de hierboven vermelde uitdagingen en principes en de vergelijkende analyse van de verschillende bestaande reguleringsmodellen, is het model van het type **Cost+** het meest geschikt voor de context waarin de operator zich op dit moment beweegt. BRUGEL benadrukt dat een stimulerend aspect aan het basismodel Cost+ moet worden toegevoegd om het aan het model inherente risico dat niet naar efficiëntie wordt gestreefd, op te vangen. Hier is gedurende het volledige redactieproces van de tariefmethodologie bijzondere aandacht aan besteed. In het kader van de voorbereidende werkzaamheden voorafgaand aan de uitwerking van de methodologie heeft BRUGEL eveneens het belang benadrukt van een efficiënt beheer van de middelen, zonder de kwaliteit van de dienstverlening en de uitvoering van de openbaredienststopdrachten te verwaarlozen.

DEEL 2

Deel 2 van de motivering moet worden gelezen in samenhang met de methodologie die dezelfde structuur volgt.

I Activiteitsperimeter

De wateroperatoren voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest oefenen zowel activiteiten uit die worden beoogd door de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid (hierna 'Ordonnantie' als activiteiten die er niet of toch niet rechtstreeks in worden bedoeld. De prerogatieven van BRUGEL hebben betrekking op de 'gereguleerde activiteiten', wat alle activiteiten zijn die binnen de eerste categorie vallen en op bepaalde activiteiten die onder bepaalde voorwaarden die hierna zullen worden uiteengezet in de 2^e categorie vallen.

Hetzelfde geldt voor de tariefmethodologie. Die is bedoeld om de tarieven te bepalen waarmee de kosten van de dienstenopdrachten in verband met het gebruik van water kunnen worden gedekt, onafhankelijk van de geografische locatie ervan, en dan met name de kosten van de volgende activiteiten (Art. 38. §1):

- de bescherming van de onttrekking van voor menselijke consumptie bestemd water;
- de productie van voor menselijke consumptie bestemd water, met inbegrip van de onttrekking, de opslag, de eventuele opstuwing en de behandeling;
- de distributie van voor menselijke consumptie bestemd water;
- de opvang van stedelijk afvalwater;
- de zuivering van stedelijk afvalwater;
- de eventuele valorisatie van stedelijk afvalwater.

Daarentegen heeft de tariefmethodologie geen betrekking op activiteiten die buiten het kader van de Ordonnantie vallen. Die worden "niet-gereguleerde activiteiten" genoemd. Hoewel het de operatoren vrij staat die activiteiten te beoefenen, mogen ze in geen geval rechtstreeks worden gefinancierd door de gereguleerde watertarieven in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, of indirect via kruissubsidiëring.

Uitgaande van wat hierboven wordt uiteengezet, is het dus noodzakelijk om voorafgaand aan de opstelling van de tariefmethodologie af te bakenen wat de perimeter van de gereguleerde activiteiten van de operatoren binnen de watersector is.

Hiertoe worden in de volgende sectie de categorieën en subcategorieën voorgesteld waarbinnen de door de operator uitgeoefende activiteiten kunnen worden ingedeeld (gereguleerde activiteiten, activiteiten van algemeen belang, aanverwante activiteiten en niet-gereguleerde activiteiten). Op basis van deze definities zal in een latere fase een indeling van de verschillende activiteiten van de operator worden uitgevoerd en in tweede instantie worden gemotiveerd.

1.1 Voornaamste definities

Voordat we ons op de twee voornaamste activiteitscategorïen richten, moet worden gedefinieerd wat het woord “activiteit” betekent vanuit regulatorisch oogpunt. Om van een activiteit te spreken is het volgende nodig:

1. De productie en/of de levering van een product en/of de verlening van een dienst die rechtstreekse kosten of opportuniteitskosten¹⁰ voor de operator oplevert en;
2. De toewijzing van ervoor bestemde middelen (VTE's, budget, tools, activa enz.).

De als zodanig geïdentificeerde activiteiten van de operatoren kunnen volgens twee categorieën worden ingedeeld:

1. 'Gereguleerde' activiteiten;
2. 'Niet-gereguleerde' activiteiten.

De indeling van een activiteit in de ene of de andere categorie heeft een impact op de wijze waarop de tarieven de kosten van deze activiteit dekken.

1.1.1 Gereguleerde activiteit

De gereguleerde activiteiten kunnen in drie subcategorieën worden onderverdeeld¹¹:

1. De rechtstreekse gereguleerde activiteiten;
2. De activiteiten van algemeen belang (AAB);
3. De aanverwante activiteiten.

1.1.1.1 *Rechtstreekse gereguleerde activiteiten*

De term 'rechtstreekse gereguleerde activiteiten' verwijst naar alle activiteiten die door de operator in de sector worden ondernomen met het oog op de uitvoering van de openbare dienststopdrachten die in de Kaderordonnantie Water worden gedefinieerd en die aan hem zijn toegewezen.

De openbare dienststopdrachten die in Artikel 17§1 van de kaderordonnantie water aan de BMWB worden toegekend, zijn:

- Het concept, de opzet, de exploitatie en het beheer van de infrastructuur die voor de inzameling en de bufferopslag van het stedelijke afvalwater zorgen, anders dan

---

¹⁰ Er wordt rekening gehouden met de opportuniteitskosten om elke activiteit in aanmerking te kunnen nemen die geen bijkomende kosten veroorzaakt, maar waarvan de niet-uitvoering de potentiële opbrengst voor de operator zou verlagen.

¹¹ De bijlage waarmee het onredelijke of onnodige karakter van de elementen van het totaal inkomen kunnen worden geëvalueerd, omvat een beslissingsboom waarmee deze indeling schematisch kan worden weergegeven.

bedoeld in 4°, met inbegrip van de eventuele nuttige valorisatie van dit water (met inbegrip van het telemetingnet Flowbru);

- Het concept, de opzet, de exploitatie en het beheer van infrastructuren voor het zuiveren van stedelijk afvalwater. (Met inbegrip van Reuse)

Alle redelijke kosten die voortvloeien uit de uitoefening van de rechtstreekse gereguleerde activiteiten worden gedekt door deze tarieven.

1.1.1.2 *Activiteit van algemeen belang*

De activiteiten van algemeen belang¹² (AAB) omvatten alle activiteiten die op Brussels grondgebied plaatsvinden of die de gemeenschap ten goede komen, die door een wettelijke of regelgevende basis worden voorgeschreven en waarvan de uitoefening rechtstreeks voortvloeit uit een van de opdrachten die aan de operator zijn toegekend en die zonder tegenprestatie kunnen worden uitgevoerd.

Alle redelijke kosten die voortvloeien uit AAB worden gedekt door de tarieven. In het geval dat bepaalde activiteiten inkomsten opleveren, worden de gegenereerde opbrengsten afgetrokken van de kosten die door de tarieven moeten worden gedekt.

A priori geen AAB voor de BMWB.

1.1.1.3 *Aanverwante activiteit*

Een aanverwante activiteit is een activiteit die nauw samenhangt met een of meerdere openbaredienststopdrachten die door de ordonnantie aan de operator zijn toegekend, of met een welbepaalde activiteit van algemeen belang die, in principe, aanleiding vormt voor een vergoeding en die een balans vertoont (verschil tussen opbrengsten en kosten¹³) die stabiel is in de tijd.

Een activiteit is nauw verbonden aan een van de openbaredienststopdrachten of een dienst van algemeen belang indien ze aan de volgende drie criteria beantwoordt:

- a. De uitoefening van een gereguleerde activiteit of een activiteit van algemeen belang levert voor de operator specifieke technische of economische voordelen op voor de realisatie van de aanverwante activiteit: materiële vaste activa, bevoegdheden, expertise, gereedschappen, knowhow enz.;

---

¹² In de zin van de voorliggende methodologie

¹³ Deze analyse kan gebaseerd zijn op de marginale kosten voor zover er geen nieuwe investering is overeengekomen.

- b. De operator is in principe in staat deze activiteit te staken zonder ze uit te besteden en zonder negatieve impact¹⁴ op de openbaredienststopdrachten¹⁵ die hem door de Ordonnantie zijn toevertrouwd;
- c. De middelen¹⁶ die zijn verbonden aan de uitoefening van een aanverwante activiteit worden in principe zowel voor de uitoefening van de openbaredienststopdrachten of de diensten van algemeen belang gebruikt als voor de aanverwante activiteiten, zonder dat daar onderscheid tussen kan worden gemaakt.

In het geval dat een aanverwante activiteit een negatieve balans vertoont (d.w.z. verlies oplevert), kan die als aanverwant worden aangemerkt indien de operator aantoont dat ze ten minste aan een van de volgende twee voorwaarden beantwoordt:

1. Het verlies is lager dan de kosten als niets wordt gedaan;
2. De activiteit biedt sociale en/of milieuvoordelen en/of veiligheidsvoordelen die het negatieve karakter van de balans verantwoorden.

Als niet kan bewezen dat structureel aan een van deze voorwaarden wordt voldaan, wordt de activiteit gekwalificeerd als niet-gereguleerd.

De balans van een aanverwante activiteit wordt in aanmerking genomen bij de tarifiering van een gereguleerde activiteit waar die activiteit nauw aan is verbonden. Het verlies van een aanverwante activiteit kan tot een tariefherziening leiden. Een dergelijke herziening gebeurt via de indiening van een specifiek tariefvoorstel¹⁷ en een eventuele aanvraag tot aanwending via de tariefsaldi.

De dienstverlening aan derden en de activiteiten van AQUAFIN worden beschouwd als aanverwante activiteiten. Elk jaar rekent de BMWB, op basis van een akkoord met Aquafin¹⁸, een deel van de kosten voor de installaties in beheer door. Deze activiteiten zijn onlosmakelijk verbonden met de rechtstreeks gereguleerde activiteit van de BMWB, waarvan de saneringsopdracht voor Brussel haar technische en economische voordelen biedt om een deel van de sanering voor AQUAFIN uit te voeren.

1.1.2 Niet-gereguleerde activiteiten

De term “niet-gereguleerde activiteiten” is van toepassing op alle activiteiten die niet binnen de perimeter van de rechtstreekse gereguleerde activiteiten, de aanverwante activiteiten of de AAB vallen, zoals hierboven bepaald. De regulator oefent geen controle uit over deze activiteiten.

---

¹⁴ Met uitzondering van een eventuele financiële impact.

¹⁵ En, uiteindelijk voor de Brusselse gebruikers.

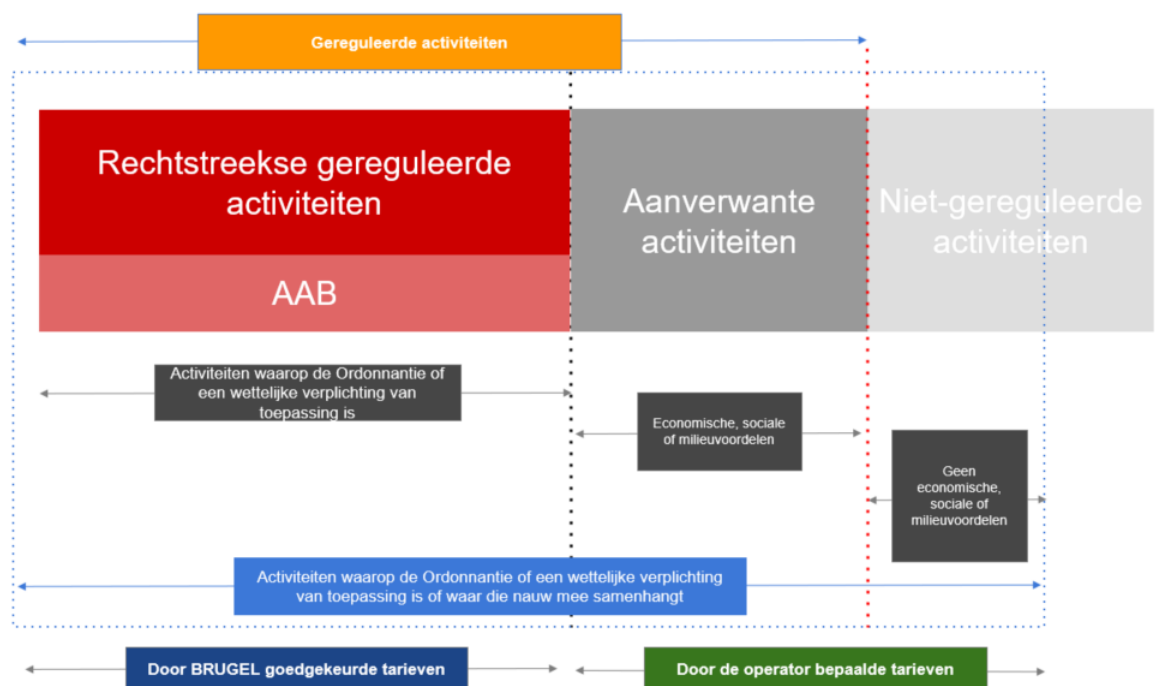
¹⁶ Vooral menselijke middelen

¹⁷ Zie de sectie met betrekking tot de “Procedure voor de voorlegging en de goedkeuring van de tarieven” in de tariefmethodologie.

¹⁸ Vlaamse operator verantwoordelijk voor de zuivering

De kosten voor de niet-gereguleerde activiteiten worden niet gedekt door de tarieven. De methodologie voorziet voldoende controlemiddelen om te garanderen dat geen van de door eender welke niet-gereguleerde activiteit ontstane kosten door de gereguleerde tarieven worden gedekt. Dit gebeurt via een strenge controle van de definitie en de motivering van de categorisering van de activiteiten en de geïdentificeerde verdeelsleutels.

Onderstaande figuur geeft de relaties tussen de vier hierboven gepresenteerde activiteitscategorïeën weer.

Figuur 2: de verschillende activiteitscategorïeën

2 Totaal inkomen en kostenstructuur

2.1 Samenstelling van het totaal inkomen

Binnen een tariefreguleringsmodel van het type Cost+ dekken de tarieven de daadwerkelijk door de operator gedragen kosten, eventueel vermeerderd met een eerlijke winstmarge. Om de operator te stimuleren de kostenbeheersing te verbeteren, zijn de noties beheersbare kosten en niet-beheersbare kosten ingevoerd.

Voorliggende motivering is bedoeld om deze twee noties te definiëren, evenals de noties die eruit voortvloeien (d.w.z. beheersbare kosten met efficiëntiefactor en beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor). Met het oog op deze definities zal een indeling van de door de operator gemaakte kosten worden gerealiseerd en gemotiveerd.

Ter herinnering, de belangrijkste opdracht van de BMWB is de inzameling en de bufferopslag van het stedelijke afvalwater en zijn zuivering (Art. 17§1 – 5° en 6°). Bepaalde kosten worden sterk beïnvloed door de volumes water die worden ingezameld en gezuiverd, en door hun kwaliteit (bijv. de mate van verontreiniging). In de indeling van de kosten wordt rekening gehouden met de impact van deze factoren waarover de BMWB geen controle heeft.

2.2 Beheersbare kosten

Beheersbare kosten zijn kosten waar de operator op korte of lange termijn geen rechtstreekse controle over heeft (verlaging/schrapping van de kosten of beperking van toekomstige schommelingen).

BRUGEL stelt voor het concept verder toe te spitsen door de beheersbare kosten in twee categorieën te verdelen, zoals hieronder gepresenteerd.

2.2.1 Beheersbare kosten met efficiëntiefactor

Beheersbare kosten met efficiëntiefactor (BKMEF) zijn kosten waarover de operator rechtstreekse controle heeft, zodat hij ze kan verlagen, schrappen of er de evolutie op globaal niveau van kan beheersen (en niet alleen op eenheidsniveau). Dit is de categorie die algemeen wordt erkend binnen de regulatoire praktijk. In het geval van beheersbare kosten met efficiëntiefactor kan de operator zowel de prijzen als de volumes beïnvloeden.

Onderstaande lijst geeft de beheersbare kosten met efficiëntiefactor weer op basis van de balans van de BMWB. We wijzen erop dat de rekeningnummers ter indicatie zijn vermeld.

Rekeningnr.	Kostencategorie	Motivering
# 6020-20-30-40, #603000, #611-100-200	Onderhoud	De BMWB heeft rechtstreekse controle over de kosten van het onderhoud dat ze uitvoert.
#612-000-005-010-020-030-050-060-150-160-200-300-500-510-600-620-630-650-700, #619000	Aankoop en huur van kantoorbenodigdheden en kantoorkosten	De BMWB heeft controle over de kosten voor kantoorbenodigdheden. Bovendien hangt het aankoopvolume niet direct samen met de behandelde watervolumes. Deze post omvat eveneens alle overige DDG's.
#612-900-901-903-905-907-908-909-910-915, #612070, #612610	Kosten verbonden aan voertuigen (nutsvoertuigen of bedrijfswagens), met uitzondering van boetes	De BMWB heeft een directe controle over haar wagenpark, zowel nutsvoertuigen als bedrijfswagens. Deze kosten houden geen verband met de opgevangen en behandelde watervolumes.
# 613-001-003-005	Elk ereloon dat uit een beslissing van de BMWB voortkomt of dat te voorzien valt	Indien de BMWB besluit naar de rechtbank te stappen, worden de daaraan verbonden kosten beschouwd als beheersbaar, want de maatschappij oefent een beslissingsvermogen uit. Hetzelfde geldt voor de kosten in verband met de bedrijfsrevisor. Ze kan verschillende bedrijfsrevisoren met elkaar laten concurreren. Deze kosten houden geen verband met de opgevangen en behandelde watervolumes.

Tabel 10: BKMEF-categorieën

2.2.2 Beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor

Beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor (BKZEF)¹⁹, dat wil zeggen kosten waarover de operator controle kan uitoefenen op het niveau van de eenheidsprijs, maar waarvan het totaal aanzienlijk wordt beïnvloed door het behandelde watervolume. Voor deze eerste tariefperiode worden de kosten waarover de operator in principe controle kan uitoefenen op het niveau van de eenheidsprijs of het volume, maar waarvan die prijs vooraf is vastgelegd²⁰, beschouwd als beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor.

Onderstaande lijst vermeldt alle beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor op basis van de balans van de BMWB. We wijzen erop dat de rekeningnummers ter indicatie zijn vermeld en dat bepaalde rekeningen kosten van verschillende aard kunnen omvatten.

Met het oog op de eventuele evolutie van de kostenposten van de operator is het noodzakelijk de definitie van de beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor in gedachten te houden. Elke

¹⁹ Aangezien dit de eerste tariefmethodologie is, hebben BRUGEL en de BMWB ervoor gekozen bepaalde kosten die van nature beheersbaar maar a priori moeilijk comprimeerbaar zijn, als BKZEF te beschouwen, hoewel sommige daarvan niet significant worden beïnvloed door de verwerkte en verzamelde watervolumes. Het doel is naarmate de tariefmethodologieën elkaar opvolgen het aantal als zodanig beschouwde posten te verminderen.

²⁰ Voorbeelden: Huur, huurkosten, verzekeringen enz.

kostenpost waarvan het totaalbedrag rechtstreeks samenhangt met de behandelde volumes water, wordt beschouwd als BKZEF. Wel geldt dat, om rekening te houden met het specifieke karakter van bepaalde kosten die per definitie beheersbaar zijn op lange termijn maar gedurende de volgende tariefperiode 'niet comprimeerbaar' zijn, zulke deze kosten ook als beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor worden beschouwd (bijv. verzekeringen, huur ...).

Rekeningnr.	Kostencategorie	Motivering
#6000010-15-20, #609400	Aankoop van reagentia en variaties in voorraden	Momenteel heeft de BMWB een beperkte invloed op de eenheidsprijs van de reagentia, maar de totale kosten variëren al naargelang van de opgevangen en behandelde watervolumes.
#6010-000-010-050-060	Aankoop van benodigdheden en materialen en variaties in voorraden	Aangezien de BMWB slechts beperkt in staat is om deze kosten te verminderen (overheidsopdrachten met andere operatoren), heeft de Regulator besloten ze gedurende deze eerste tariefperiode als BKZEF te beschouwen. Voorafgaand aan de volgende tariefperiode kan een aanpassing worden doorgevoerd.
# 6020-10-11-15	Analyses	De BMWB heeft een beperkte invloed op de eenheidsprijs van de analyses, maar de totale kosten variëren al naargelang van de opgevangen en behandelde watervolumes.
#602050	Metingen op afstand	Aangezien de BMWB slechts beperkt in staat is om de kosten en het volume van de metingen op afstand te verminderen, worden deze kosten beschouwd als BKZEF.
# 61000-0-2-3	Huur en huurlasten	De BMWB heeft een duidelijk zicht op de huurkosten, maar is slechts beperkt in staat om die te verlagen. De Regulator heeft besloten die gedurende deze eerste tariefperiode als BKZEF te beschouwen.
# 610200	Gas en elektriciteit	De BMWB kan de eenheidskosten van gas en elektriciteit evalueren, maar de totale kosten variëren al naargelang van de opgevangen en behandelde watervolumes.
#610-300-400-450-500-600	Behandeling en verwijdering van afval	De BMWB heeft controle over de eenheidskosten voor de behandeling en het beheer van afval, maar de totale kosten variëren al naargelang van de opgevangen en behandelde watervolumes.
# 612-800-850	Verzekeringen in verband met de exploitatie	De BMWB heeft een duidelijk zicht op haar verzekeringskosten in verband met de exploitatie maar is slechts beperkt in staat om die te verlagen (voornamelijk raamopdrachten). De Regulator heeft besloten die gedurende deze eerste tariefperiode als BKZEF te beschouwen.
Alle rekeningen #62 evenals # 610-800-900, #611250, #612070, #617, #618-000-001	De kosten voor personeel (Sodexo, sociaal secretariaat, bewaking, wervingskosten, ziektekostenverzekering ...)	Aangezien de BMWB slechts beperkt in staat is om haar personeelskosten te verlagen, heeft de Regulator besloten die gedurende deze eerste tariefperiode als BKZEF te beschouwen. Voorafgaand aan de volgende tariefperiode zal een aanpassing worden doorgevoerd.

Tabel 11: BKZEF-categorieën

2.3 Niet-beheersbare kosten

Niet-beheersbare kosten zijn kosten waarover de operator op korte of lange termijn geen directe controle heeft en waarvan de schommelingen afhankelijk zijn van externe factoren.

Onderstaande lijst geeft de niet-beheersbare kosten weer op basis van de balans van de BMWB. We wijzen erop dat de rekeningnummers ter indicatie zijn vermeld.

Rekeningnr.	Kostencategorie	Motivering
#6003000	Stookolie (Site)	De stookolie voedt de generatoren die alleen bedoeld zijn om een tekortkoming op de energiemarkt te verhelpen. De BMWB oefent geen directe controle op deze markt (volume en prijs) uit. De generatoren zijn onvoldoende krachtig om een invloed te hebben op de flexibiliteitsmarkt.
#602060	Industriële controles	Alle kosten in verband met een principe van veiligheid zullen als niet-beheersbaar worden beschouwd. Het doel van de Regulator is om een maximaal veiligheidsniveau te behouden.
#602100	Schadevergoeding omwonenden	De BMWB oefent geen directe controle uit op deze kostenpost die een uitzonderlijk karakter heeft.
#603300	Concessieovereenkomst AQUIRIS	De overeenkomst is getekend. De BMWB kan deze niet veranderen.
#610100	Water	De BMWB heeft geen rechtstreekse controle op het volume en de prijs van water.
#612100	Diverse vergunningen en juridische publicaties	De BMWB oefent geen rechtstreekse controle uit over deze kosten die wettelijk worden voorgeschreven.
#630200	Afschrijvingen	De afschrijvingen vloeien direct voort uit de investeringen. Afschrijvingen als beheersbaar beschouwen komt erop neer de operator aan te moedigen om zijn investeringen te verlagen. Dit zou in strijd zijn met de doelstellingen van deze tariefmethodologie.
#641000, #660200, #663000	Gerealiseerde minderwaarden en opgetekende waardeverminderingen	De BMWB heeft geen rechtstreekse controle over de minderwaarden en waardeverminderingen. Alleen gerealiseerde minderwaarden en opgetekende waardeverminderingen worden aanvaard.
#634-637000	Dotaties, waardeverminderingen en voorzieningen voor overige risico's en kosten	De BMWB oefent geen controle uit over de onbetrouwbare afnemers.
#650	Interesten en overige lasten in verband met leningen	De interesten zijn direct verbonden aan de investeringen en worden als niet-beheersbaar beschouwd om te beantwoorden aan de doelstellingen van de tariefmethodologie met betrekking tot investeringen.
#640-670	Alle belastingen (provinciaal, gewestelijk of federaal)	De BMWB heeft geen rechtstreekse controle over de belastingen die ze moet betalen. Die zijn afhankelijk van de resultaten, die op hun beurt afhankelijk zijn van de niet-beheersbare kosten (en de eventueel toegekende subsidies).

#664000	De overige uitzonderlijke lasten	Per definitie oefent de BMWB geen controle uit over de uitzonderlijke lasten. De operator zal het uitzonderlijke karakter van deze lasten moeten motiveren.
#613-001-003-005	Alle erelonen waarvan de noodzaak door de context wordt gerechtvaardigd	Indien deze kosten een eigen noodzaak hebben die door de context wordt opgelegd (vonnis, beroep tegen de BMWB ...), kunnen ze als niet-beheersbaar worden beschouwd. De rest wordt als beheersbaar beschouwd.
	Billijke marge	Zie sectie 2.5
	Toegelaten financieringsmarge	Zie sectie 2.4.5
	Innovatie-enveloppe	Zie sectie 2.4.3
	Voorzieningen voor terugkerende kosten	Zie sectie 2.4.2.2

Tabel 12: Categorieën NBK

2.4 Diverse opmerkingen en specifieke behandelingen van bepaalde kosten

2.4.1 Verworpen kosten

De Regulator heeft de mogelijkheid om alle kosten die hij onredelijk acht te verwerpen. Alle criteria zijn in de bijlagen opgenomen. Deze criteria zullen niet systematisch op elke post van het totale inkomen worden toegepast. Ze kunnen zowel door de regulator als door de operator worden gebruikt om de dekking of niet-dekking van een kost door de tarieven te rechtvaardigen. Deze criteria zijn geïnspireerd op de traditioneel door de DNB toegepaste regulatoire praktijk, aangepast in het kader van deze eerste tariefmethodologie voor WATER.

Boetes (niet-aftrekbare boetes, OSIRIS – boetes ...) worden standaard niet geaccepteerd. Er moet ook worden benadrukt dat de btw-rekeningen niet in aanmerking worden genomen binnen de tariefmethodologie, met uitzondering van niet-aftrekbare btw: die kan worden beschouwd als een 'taks' en dus als een niet-beheersbare kost.

2.4.2 Niet-uitgegeven kosten

Algemeen geldt dat, behalve in de hieronder uiteengezette uitzonderingsgevallen, alleen de daadwerkelijk uitgegeven kosten in aanmerking worden genomen voor de tarieven. Voorzienne kosten of waardeverminderingen worden alleen in het totaal inkomen verwerkt als ze daadwerkelijk zijn uitgegeven.

2.4.2.1 Afschrijvingen

In zijn tariefvoorstel moet de operator een onderscheid maken tussen de afschrijvingen die samenhangen met investeringen die voorafgaand aan de tariefperiode zijn gerealiseerd en degene die na het begin van deze periode hebben plaatsgevonden:

- De historische activa (ante 2021) worden afgeschreven op basis van de historische aanschaffingswaarde, aan de huidige boekhoudkundige koersen en totdat de

restwaarde nul is. Ze worden voor 100% gedekt door de tarieven voor het gedeelte dat gefinancierd wordt door de schulden en de eigen middelen.

- De nieuwe activa (post 2021) zullen worden afgeschreven op basis van de historische aanschaffingswaarde, tegen dezelfde snelheid als de reële vernieuwingspercentages of de theoretische levensduur van de asset als deze percentages niet gekend zijn. Voor het totaal inkomen wordt alleen rekening gehouden met de afschrijvingen op het gedeelte van de activa dat door eigen fondsen en door schulden is gefinancierd.

Deze verschillen in de behandeling worden gerechtvaardigd door het feit dat:

- De aanvankelijke financieringsbron niet gemakkelijk kan worden geïdentificeerd en het dus niet mogelijk is het zelf gefinancierde deel van de activa te isoleren;
- Alleen de nieuwe investeringen zullen worden beloond, waarmee het verschil in behandeling gerechtvaardigd is.

2.4.2.2 Voorzieningen voor terugkerende kosten

Aangezien bepaalde kosten vaststaand, specifiek en terugkerend zijn, zal het tariefvoorstel voorzieningen omvatten om deze kosten jaarlijks te spreiden over de volledige tariefperiode. Dit punt geldt a priori niet voor de BMWB.

2.4.3 Innovatie-enveloppe

Om aan de 6de doelstelling te beantwoorden die in sectie 1.2 van deze methodologie wordt voorgesteld, kan de operator in zijn tariefvoorstel een vast extra bedrag opnemen om eventuele innovatieprojecten te dekken. BRUGEL verzoekt de operator om een aantal innovatieprojecten te steunen die het de mogelijkheid bieden om bijvoorbeeld pilootprojecten en verkennende of haalbaarheidsstudies op te zetten, of meer algemeen R&D-initiatieven te steunen.

Voor de identificatie van een innovatief project zou de operator zich met name kunnen baseren op de door de OESO voorgestelde definitie²¹: *“Een innovatie is de realisatie van een nieuw of merkbaar verbeterd product (een goed of een dienst) of procédé, een nieuwe commercialiseringsmethode of een nieuwe organisatiemethode binnen de praktijk van de onderneming, de organisatie van de werkplek of de externe betrekkingen.”*

Kijkend naar de hierboven gegeven definitie lijkt het erop dat de kosten voor een innovatief project mogelijk niet meteen noodzakelijk zijn, maar dat ze de operator in staat stellen initiatieven te nemen die van potentieel belang kunnen zijn voor de gebruikers en het Gewest. Bovendien moet een innovatief project direct kunnen worden stilgezet zonder dat dit een negatieve impact heeft op de operator.

---

²¹ <https://www.oecd.org/site/innovationstrategy/defininginnovation.htm>

Concreet moet het bedrag van de innovatie-enveloppe die in het tariefvoorstel van de operator wordt opgenomen, uitgebreid worden gemotiveerd voor wat betreft:

- Het innoverende karakter van het project;
- De investeringsbedragen en/of de bijkomende kosten die de projecten met zich meebrengen;
- De uitvoering van alle ingediende projecten (voornaamste stappen en deadlines) of de redenen waarom de uitvoering niet kon doorgaan.

Het bedrag van de innovatie-enveloppe zal worden beschouwd als een niet-beheersbare kost. Alleen de bijkomende kosten in vergelijking met de “As is”-situatie worden in aanmerking genomen. In het geval dat de operator geen concreet project voorstelt, is de innovatie-enveloppe gelijk aan 0.

2.4.4 Kosten in verband met het dienstverleningscontract met de BMWB (Cascade)

2.4.4.1 Context

Binnen de Brusselse watersector zijn twee spelers actief: de BMWB en VIVAQUA. Deze sectie geeft een definitie van de rollen van elk van deze spelers en beheert hun interacties. Artikel 38/2, eerste streepje van de ordonnantie tot opstelling van een kader voor het waterbeleid bepaalt dat de waterprijs wordt gefactureerd via een integrale factuur. In de praktijk is VIVAQUA degene die het verbruik opneemt en zorgt voor de – integrale – facturering van de waterprijs aan de Brusselse abonnees. In overeenstemming met de Ordonnantie²² omvat deze integrale factuur een jaarlijkse bijdrage, een variabel bedrag dat de waterdistributie dekt, een variabel bedrag dat de gemeentelijke sanering dekt en een variabel bedrag dat de gewestelijke sanering omvat in functie van het aantal verbruikte m³.

Op basis van het voorgaande komt naar voren dat VIVAQUA alle administratieve kosten voor de facturering draagt, evenals het wanbetalingsrisico, en dit voor de volledige factuur. In Vlaanderen en in Wallonië delen de operatoren op het vlak van waterverdeling de kosten met de gewestelijke saneerders (resp. Aquafin en SPGE), zowel voor wat de administratieve kosten voor de facturering en de inning aangaat als voor wat de afhandeling van onbetaalde facturen betreft.

2.4.4.2 Analyse

De Ordonnantie bepaalt in artikel 17, §3: “De wateroperator bedoeld in paragraaf 1, 3°, VIVAQUA, neemt, met het oog op het behoud van de kwaliteit van het water, de sanering van het huishoudelijk en industrieel afvalwater voor zijn rekening op basis van het volume water dat hij verdeelt in het Gewest. De wateroperator kan die sanering zelf uitvoeren of toevertrouwen aan een derde via een dienstencontract voor sanering.”

---

²² De Ordonnantie heeft het over een: “(...) integrale factuur die ten minste de prijs van de distributie van het water bevat, in hoofdzaak, en de prijs van de sanering (opvang en zuivering), in bijzaak”

Aangezien de twee gewestelijke zuiveringsstations en de aanvoerriolen die het afvalwater naar die stations brengen onder de BMWB vallen, heeft VIVAQUA logischerwijs een dienstverleningscontract met de BMWB afgesloten voor de gedeeltelijke verzorging van de (“gewestelijke”) sanering, terwijl het zelf zorgt voor de opvang en de aanvoer van het afvalwater tot aan die riolen (“gemeentelijke” sanering). Dit contract is een overeenkomst tussen de twee instellingen waar de eindgebruiker geen rol bij speelt. Die heeft dus geen enkele contractuele of reglementaire band met de BMWB. Strikt genomen factureert VIVAQUA dus niet “uit naam en voor rekening van de BMWB” de gewestelijke bijdrage aan de eindgebruiker²³.

Dit neemt niet weg dat, binnen de logica van een analyse van de reële kostprijs van elke activiteit zoals voorzien door de Ordonnantie, de kost van de transversale ondersteunende activiteiten die nodig zijn voor de goede uitvoering van de genoemde basisdiensten²⁴ adequaat (proportioneel) tussen beide diensten is verdeeld. Aangezien de klantendienst van VIVAQUA voor de facturering en de inning van de door de gebruikers verschuldigde bedragen zorgt in toepassing van de vastgelegde tarieven (bijdrage voor het distributieabonnement en eenheidstarieven per m³ voor de distributie, de gemeentelijke sanering en de gewestelijke sanering), en zo bijdraagt aan de dekking van de kosten van deze activiteiten, is het logisch dat de kosten van deze dienst (evenals het risico op wanbetaling) adequaat wordt verdeeld en doorberekend naar de verschillende activiteitstarieven, net als bij andere ondersteunende diensten (waarbij de kosten binnen de perimeter van de gereguleerde activiteiten vallen).

2.4.4.3 Definitie

Gelet op de principes die in de vorige paragraaf uiteen werden gezet, blijkt dat 'twee facturen' voor de sanering moeten worden gedefinieerd. De eerste heeft te maken met de facturering tussen de BMWB en VIVAQUA (zie de variabele V in onderstaand schema). De tweede hangt samen met het totaalbedrag dat door VIVAQUA aan de gebruikers wordt gefactureerd (zie de variabele V*P in onderstaand schema). Het saneringstarief wordt dus cascadegewijs geraamd op basis van (1) de door de BMWB gedragen kosten en (2) de risico's van onbetaalde facturen²⁵ en de factureringskosten die door VIVAQUA worden gedragen.

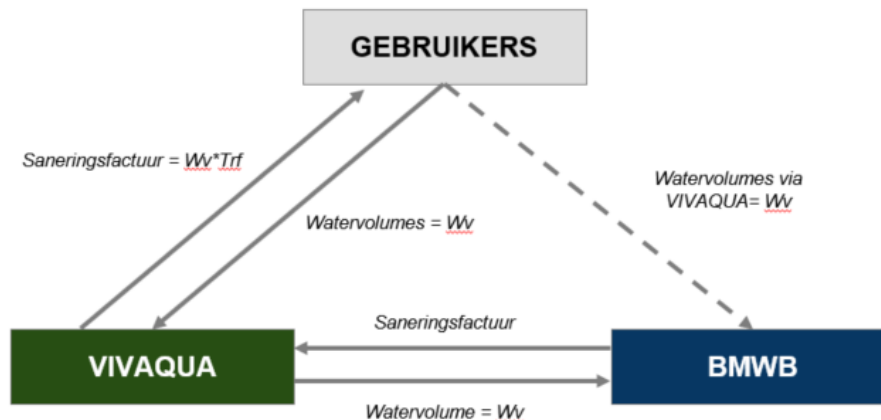
---

²³ Dit zou overigens een btw-percentage van 21% betekenen in plaats van het 6% dat op dit moment op de saneringsdienst voor de drinkwaterdistributie wordt toegepast, zowel op gemeentelijk als gewestelijk vlak.

²⁴ Art. 38, §1 van de Ordonnantie spreekt in dit verband van “de bescherming van waterwinningen bestemd voor menselijke consumptie; productiekosten van het voor menselijke consumptie bestemd water, met inbegrip van de winning, de opslag, de eventuele opstuwing en de behandeling; de distributiekosten van het voor menselijke consumptie bestemd water; de opvang van afvalwater; de zuivering van afvalwater”.

²⁵ Het beheer van de onbetaalde facturen maakt geen deel uit van deze sectie maar zal worden behandeld als onderdeel van de totale door VIVAQUA te innen inkomsten.

Figuur 3: Relaties tussen de actoren in de watersector in het BHG

In de hierna volgende paragraaf worden de methodologische principes gedefinieerd die moeten worden toegepast om het door de BMWB aan VIVAQUA gefactureerde bedrag te bepalen voor de gerealiseerde gewestelijke saneringsdienst. In de tweede paragraaf worden de operationele interacties tussen de drie spelers gepresenteerd (VIVAQUA – BMWB – GEBRUIKER).

2.4.4.3.1 *Facturering tussen de BMWB en VIVAQUA*

Theoretisch wordt een tarief berekend door de begrote kosten te delen door het begrote verdeelde volume. In het geval van een cascade tussen twee actoren moet worden vastgelegd welke waarden (begroot of gerealiseerd) in aanmerking moeten worden genomen om (1) de inbaarheid van de kosten voor beide operatoren en (2) de reflectiviteit van de kosten te verzekeren en (3) de operatoren aan te zetten tot efficiëntie.

Kijkend naar de hierboven vermelde overwegingen zijn er drie manieren mogelijk om het totaalbedrag van de factuur te bepalen²⁶:

1. Een factuur die vooraf door de met de gewestelijke sanering belaste operator (BMWB) is vastgelegd op basis van de begrote volumes (bV) en de begrote kosten (bK), dat wil zeggen een factuur die gelijk is aan $bV * bK$. → Een vaste factuur die kan worden gelijkgesteld aan een forfait dat voorafgaand aan de levering van de diensten is gedefinieerd;
2. Een factuur achteraf die de kosten dekt die de met de gewestelijke sanering belaste operator effectief heeft gedragen, dat wil zeggen een factuur die gelijk is aan $rV * rK$ (reële volumes en reële kosten). → Een variabele factuur die 100% van de gedragen kosten dekt
3. Een factuur achteraf op basis van de gerealiseerde volumes en de begrote kosten van de met de gewestelijke sanering belaste operator, dat wil zeggen een factuur die gelijk is aan $rV * bK$ (reële volumes en begrote kosten). → Variabele factuur die 100% van de begrote kosten dekt.

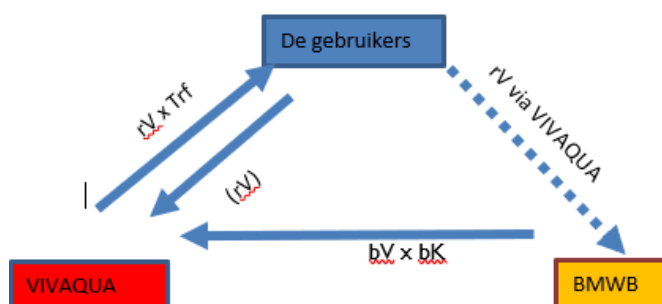
²⁶ Het eindbedrag van de factuur is onafhankelijk van het operationele proces in verband met de facturering, dat in het volgende gedeelte zal worden toegelicht. Anders gezegd: het feit dat een factuur aan het begin van de periode aan het eind van de periode wordt geregulariseerd, heeft geen impact op de hieronder gepresenteerde ontwikkelingen.

In de hierna volgende secties wordt gedefinieerd welke van deze methodes met het oog op de door de tariefmethodologie nagestreefde doelstellingen het meest geschikt is om het bedrag van de factuur tussen de BMWB en VIVAQUA te bepalen. Het door VIVAQUA aan de gebruikers aangerekende tarief wordt in het volgende gedeelte toegelicht.

Voorafgaand aan de diepgaande analyse van de drie mogelijke scenario's is het belangrijk te benadrukken dat de door VIVAQUA ontvangen bedragen afhankelijk zijn van (1) de vooraf door de Regulator goedgekeurde tarieven (Trf) en (2) de effectief verdeelde volumes (rV). Ongeacht het onderzochte scenario geldt dat het eindbedrag vastligt en onafhankelijk is van de actie van VIVAQUA.

2.4.4.3.1.1 Factuur vooraf: $bV \times bK$

Zoals geïllustreerd in onderstaande afbeelding wordt het door de BMWB aan VIVAQUA gefactureerde bedrag bepaald op basis van de begrote volumes in m^3 (Bv) en de begrote kosten in EUR/ m^3 (bK). Het totaalbedrag dat aan de gebruikers van VIVAQUA wordt gefactureerd, hangt daarentegen af van de effectief verdeelde volumes, ook "reële volumes" genoemd (rV), en de tarieven (Trf). Voor de eenvoudigheid wordt er in de volgende ontwikkelingen van uitgegaan dat de risico's op openstaande facturen en de factureringskosten nul zijn. Hieruit volgt dat de tarieven het bij een gelijk volume ($bV = rV$) mogelijk maken de door de met de gewestelijke sanering belaste operator gedragen kosten te dekken. Alleen het volume-effect kan een impact hebben op de aan de gebruikers gefactureerde bedragen.

Figuur 4: Cascade, factuur vooraf

Er zijn drie mogelijkheden:

- $rV = bV \rightarrow rV \times Trf = bV \times bK$
  - Het totale aan de gebruikers gefactureerde bedrag is gelijk aan het bedrag dat door de BMWB aan VIVAQUA wordt gefactureerd. De impact is neutraal voor VIVAQUA, want deze operator kan exact aan de gebruikers factureren wat de BMWB aan hem heeft gefactureerd. De creatie van een positief of negatief saldo voor de BMWB is mogelijk in het geval dat de begrote kosten anders zijn dan de reële kosten. Dit stemt overeen met de principes van het tariefreguleringsmodel Cost+.

- $rV = bV \rightarrow rV * Trf = bV * bK$
  - Het totale aan de gebruikers gefactureerde bedrag is hoger dan het bedrag dat door de BMWB aan VIVAQUA wordt gefactureerd. Dit verschil vertaalt zich naar een positief saldo (gekoppeld aan het volume-effect – beschouwd als niet-beheersbaar) voor VIVAQUA en een negatief saldo voor de BMWB²⁷. Met andere woorden, de gewestelijke saneringsactiviteit zou de gereguleerde activiteiten subsidiëren die door VIVAQUA worden uitgevoerd.
- $rV < bV \rightarrow rV * Trf < bV * bK$
  - Het aan de gebruikers gefactureerde bedrag is lager dan het bedrag dat door de BMWB aan VIVAQUA wordt gefactureerd. Dit verschil vertaalt zich naar een positief saldo voor de BMWB²⁸ en een negatief saldo voor VIVAQUA. Met andere woorden, de gewestelijke saneringsactiviteit zou worden gesubsidieerd door de gereguleerde activiteiten die door VIVAQUA worden uitgevoerd.

Scenario	$rV = bV$	$rV > bV$	$rV < bV$
rV	100	110	90
bV	100	100	100
$Trf = rK$	1	1	1
$rV * Trf$	100	110	90
$bV * bK$	100	100	100
Impact VIVAQUA ²⁹	0	+10	-10
Impact BMWB ³⁰	0	-10	+10

Figuur 5: Scenario Cascade factuur vooraf

Dit voorstel kan voor VIVAQUA positieve en/of negatieve saldi opleveren die niet samenhangen met de gereguleerde activiteiten. Hierdoor zou kruissubsidiëring tussen de gereguleerde activiteiten ontstaan. Dat is in strijd met artikel 39/2 van de kaderordonnantie water.

2.4.4.3.1.2 Factuur achteraf: $rV * rK$

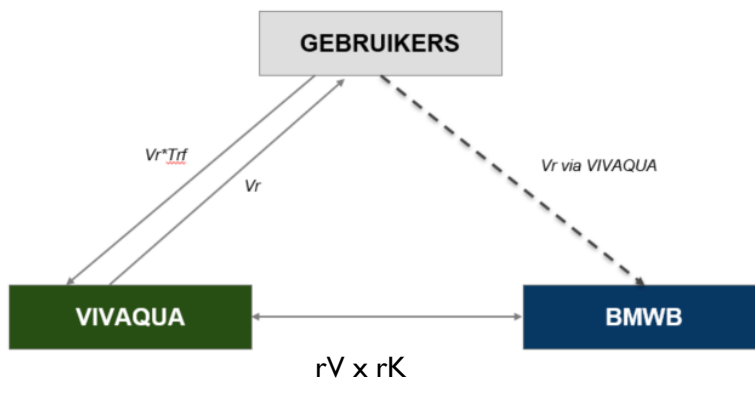
Anders dan in het hierboven gepresenteerde geval toont onderstaande afbeelding duidelijk de enige variabele die een verschil kan opleveren tussen het totale aan de gebruikers gefactureerde bedrag en het door de BMWB aan VIVAQUA gefactureerde bedrag: de reële kosten.

²⁷ De mogelijkheid van een positief totaalsaldo bestaat in het geval dat het volume-effect kleiner is dan het verschil tussen de begrote kosten en de reële kosten. Deze motivering is alleen gefocust op de door de transacties tussen VIVAQUA en BMWB gerealiseerde saldi en niet op de individuele saldi die voortvloeien uit het kostenbeheer.

²⁸ De mogelijkheid van een negatief totaalsaldo bestaat in het geval dat het volume-effect groter is dan het verschil tussen de begrote kosten en de reële kosten. Deze motivering is alleen gefocust op de door de transacties tussen VIVAQUA en BMWB gerealiseerde saldi en niet op de individuele saldi die voortvloeien uit het kostenbeheer.

²⁹ Impact VIVAQUA: Bij de gebruikers geïnde bedragen – door de BMWB gefactureerd bedrag

³⁰ Impact BMWB: Aan VIVAQUA gefactureerde bedragen ($bV * bK$) – reële kosten ($rV * bK$)

Figuur 6: Geval waarbij de factuur achteraf wordt opgesteld op basis van de reële kosten

Rekening houdend met het principe van stabiele tarieven dat door de tariefmethodologie wordt ondersteund, zijn er drie gevallen mogelijk:

- $Trf = rK \rightarrow rV * Trf = rV * rK$
  - Het totale aan de gebruikers gefactureerde bedrag is gelijk aan het bedrag dat door de BMWB aan VIVAQUA wordt gefactureerd. De impact is neutraal voor VIVAQUA, want deze operator kan exact aan de gebruikers factureren wat de BMWB aan hem heeft gefactureerd. Er kan geen saldo ontstaan voor de BMWB, want het bedrag van de factuur is altijd gelijk aan de daadwerkelijk gedragen kosten ($rV * rK$).
- $Trf > rK \rightarrow rV * Trf > rV * rK$
  - Het totale aan de gebruikers gefactureerde bedrag is hoger dan het bedrag dat door de BMWB aan VIVAQUA wordt gefactureerd. Dit verschil vertaalt zich naar een positief saldo voor VIVAQUA. De BMWB bouwt geen saldo op omdat ze exact de gedragen lasten ontvangt. Met andere woorden: VIVAQUA put voordeel uit de betere performance van de operator die met de gewestelijke sanering is belast.
- $Trf < rK \rightarrow rV * Trf < rV * rK$
  - Het aan de gebruikers gefactureerde bedrag is lager dan het bedrag dat door de BMWB aan VIVAQUA wordt gefactureerd. Dit verschil vertaalt zich naar een negatief saldo voor VIVAQUA. De BMWB bouwt geen saldo op omdat ze exact de gedragen lasten ontvangt. Met andere woorden: VIVAQUA draagt de slechte performance en de risico's van de operator die met de gewestelijke sanering is belast.

Scenario	Trf = rK	Trf > rK	Trf < rK
rV = bV	100	100	100
Trf	1	1	1
rK	1	0.9	1.1
rV*Trf	100	100	100
rV*rK	100	90	110
Impact VIVAQUA31	0	+10	-10
Impact BMWB32	0	0	0

Figuur 7: Cascadescenario factuur achteraf reële kosten

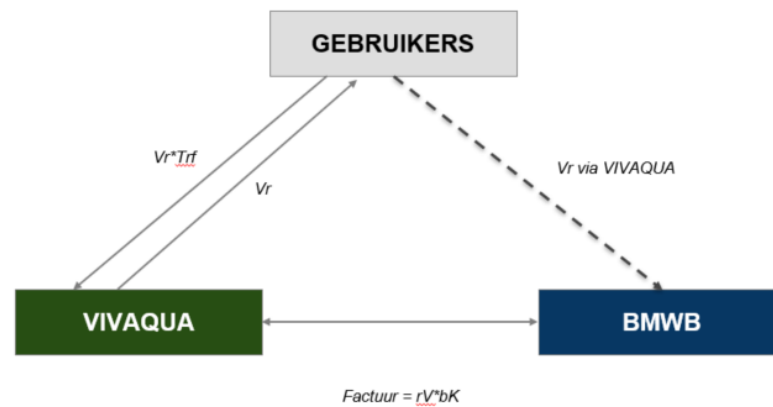
Wanneer rekening wordt gehouden met de kosten die daadwerkelijk door de met de gewestelijke sanering belaste operator worden gedragen, wordt elke vorm van incentive regulation weggenomen. Het is immers onmogelijk een saldo op te bouwen, want de ontvangen bedragen zijn steeds gelijk aan de daadwerkelijk gedragen kosten. Het verschil tussen de begrote bedragen en de reële bedragen heeft alleen een impact op de operator die instaat voor de distributie. Die heeft baat bij (of lijdt onder) de betere (of slechtere) performance van de operator die met de gewestelijke sanering belast is. De bij de met de distributie belaste operator opgebouwde saldi kunnen een invloed hebben op de tarieven van de volgende tariefperiode. Hoewel dit het 'perverse' effect voor de distributeur neutraliseert, spoort het de operator die met de sanering belast is niet aan om zijn kosten te beheersen.

2.4.4.3.1.3 Factuur achteraf: rV*bK

Dit voorbeeld levert geen verschil op tussen het aan de gebruikers gefactureerde bedrag en het door de BMWB aan VIVAQUA gefactureerde bedrag. Enerzijds worden de tarieven vooraf vastgelegd op basis van de begrote kosten. Deze variabelen liggen voor alle actoren vast. Anderzijds zijn de volumes gebaseerd op de effectief door VIVAQUA verdeelde volumes. Hieruit volgt dat de twee variabelen die de gefactureerde bedragen bepalen, respectievelijk steeds identiek zijn. In dit geval bouwt VIVAQUA nooit een saldo op, want de van de gebruikers afkomstige stromen zijn gelijk aan de naar de BMWB vertrekkende stromen (bij zero risico op onbetaalde facturen en zero factureringskosten). Voor BMWB is saldo-opbouw mogelijk indien de daadwerkelijk door de operator gedragen lasten lager of hoger zijn dan de begrote kosten. De BMWB zal dus worden gestimuleerd om zijn middelen efficiënt te beheren.

³¹ Impact VIVAQUA: Bij de gebruikers geïnde bedragen – door de BMWB gefactureerd bedrag

³² Impact BMWB: Nog altijd nul, want de gefactureerde bedragen zijn gelijk aan de gedragen lasten.

Figuur 8: Geval waarbij de factuur achteraf wordt opgesteld op basis van de gerealiseerde volumes en de gebudgetteerde kosten

Operationaliteit

In het geval van een theoretisch samenvallen van de tariefvoorstellen van beide operatoren zijn er twee mogelijkheden:

- Het tariefvoorstel van de met de gewestelijke sanering belaste operator wordt binnen de gestelde termijn ingediend en wordt door de Regulator aanvaard;
- Het tariefvoorstel van de met de gewestelijke sanering belaste operator wordt niet binnen de gestelde termijn ingediend en/of wordt niet door de Regulator aanvaard.

In het eerste geval moet de operator die met de facturering belast is (d.w.z. VIVAQUA) rekening houden met de door de Regulator goedgekeurde tarieven.

Op basis van de methodologische principes die in het voorgaande deel werden voorgesteld, komt naar voren dat VIVAQUA een tariefvoorstel kan doen zonder een specifiek tarief te hebben voor de gewestelijke sanering. De enige impact voor de operator die met de facturering belast is, is immers afkomstig van (1) de factureringskosten en (2) het risico op onbetaalde facturen.

Eenzijds zijn de factureringskosten niet gecorreleerd aan de gefactureerde bedragen. Anderzijds draagt VIVAQUA reeds de administratieve kosten. VIVAQUA kan dus de aan de facturering verbonden kosten definiëren zonder de tarieven te kennen die door de BMWB zullen worden voorgesteld.

De aan de gewestelijke sanering verbonden kosten zouden niet significant moeten toenemen. De evolutie van het risico op wanbetaling zou door VIVAQUA kwantificeerbaar moeten zijn op basis van de evolutie van de eigen tarieven en de gewestelijke saneringstarieven die op dat moment van toepassing zijn.

2.4.4.4 Methodologisch voorstel

Er wordt voorgesteld dat VIVAQUA, dat op dit moment de volledige administratieve last in verband met het factureringsproces en het risico op wanbetaling draagt, de mogelijkheid krijgt om, bij uitblijven van een directe tenlasteneming door de BMWB of het Gewest, een deel van deze kosten door te berekenen in het aan de eindgebruiker aangerekende tarief voor de gewestelijke sanering. Concreet zou het VIVAQUA dus worden toegestaan om aan de eindgebruiker een gewestelijk saneringstarief op te leggen dat hoger is dan de contractueel tussen VIVAQUA en de BMWB overeengekomen prijs om deze dienst te verzorgen; dit op basis van een verdeelsleutel die in het tariefvoorstel moet worden vastgelegd.

Vervolgens is het aanbevolen om het tussen de BMWB en VIVAQUA te factureren eindbedrag te definiëren op basis van de effectief verdeelde volumes en de begrote kosten, want deze methode maakt het mogelijk om:

- De vorming van een positief of negatief saldo bij VIVAQUA te vermijden;
- Te vermijden dat de met de distributie belaste operator baat heeft bij of lijdt onder de goede/slechte performance en de risico's van de met de gewestelijke sanering belaste operator;
- De incentive regulation te behouden die samenhangt met een efficiënt beheer van de middelen door de met de gewestelijke sanering belaste operator.

Praktisch kan de invoer van dit systeem een liquiditeitsprobleem bij de BMWB met zich meebrengen, want die zal pas ruim een jaar na dato voor zijn diensten worden betaald. BRUGEL stelt daarom voor een systeem in te voeren met forfaitaire maandelijkse facturen met vereffening van de rekeningen op basis van de reële volumes aan het einde van het jaar, voorafgaand aan de ex post controle.

Nadat de saneringstarieven door de Regulator zijn goedgekeurd, heeft VIVAQUA 20 kalenderdagen de tijd om de impact daarvan op zijn tariefvoorstel te presenteren, samen met de eindtarieven die op de gebruikers zullen worden toegepast (d.w.z. de tarieven die rekening houden met de factureringskosten en de risico's op wanbetaling).

In het geval dat het tariefvoorstel van de BMWB niet binnen de opgelegde termijn wordt ingediend en/of niet door de Regulator wordt goedgekeurd, gaat VIVAQUA uit van de saneringstarieven die van toepassing waren in het jaar voorafgaand aan de datum van indiening van het tariefvoorstel³³. In overeenstemming met wat hierboven werd uiteengezet, heeft VIVAQUA 20 kalenderdagen de tijd om de impact van de overweging van deze tarieven op zijn tariefvoorstel te presenteren. De operator zal ook de "tussentijdse" tarieven presenteren die aan de gebruikers worden aangerekend. Naast de risico's op wanbetaling en de factureringskosten kunnen deze tarieven rekening houden met een inflatiefactor.

---

³³ In het voorliggende geval zal VIVAQUA zich baseren op de in 2020 toegepaste tarieven.

Het is de Regulator om het even welke factureringstermijnen de operatoren onderling afspreken, mits het bedrag “rV*bK” duidelijk herkenbaar is binnen de door VIVAQUA aangerekende kosten en in de ontvangsten van de BMWB tijdens de ex post controle. Idealiter zou het factureringsproces ten laatste op 31 maart van elk jaar afgerond moeten zijn. Deze principes zullen identiek worden overgenomen en vastgelegd in het methodologisch gedeelte

2.4.5 Toegelaten financieringsmarge

Deze in het totaal inkomen opgenomen kosten zijn de aan de vaste activa verbonden uitgaven die in de balansrekeningen te vinden zijn. In een ideale situatie komen ze globaal overeen met de afschrijvingen en de financieringskosten. Is dat niet het geval en zijn de verschillen te groot, dan moet worden bekeken of het pertinent is deze verschillen te integreren.

2.4.5.1 Inleiding

Artikel 39/2 van de kaderordonnantie water bepaalt dat “BRUGEL de tariefmethodologieën opstelt met inachtneming van de volgende richtsnoeren: (...) 4°. De tariefmethodologie maakt de evenwichtige ontwikkeling mogelijk van de investeringen die nodig zijn voor de uitvoering van de opdrachten van openbare dienst, in overeenstemming met de investeringsplannen van de wateroperatoren zoals die werden goedgekeurd door de Regering na advies van Leefmilieu Brussel.”

Na lezing van dit artikel wordt duidelijk dat de Regulator een tariefmethodologie moet opstellen die de operatoren in staat stelt alle nodige investeringen te doen voor een goede uitvoering van hun openbare dienstopdrachten, waaronder de vooraf na advies van Leefmilieu Brussel door de Regering goedgekeurde investeringen. Rekening houdend met de externe component van de waarde van de investeringen wil de Regulator dus methodologische keuzes maken die de operator toegang bieden tot de benodigde cashflows om investeringen te doen en tegelijk de impact op de tarieven beperkt houden.

2.4.5.2 Theoretische herinnering

Net als elke andere marktspeler financiert de gereguleerde operator zijn investeringen via (1) eigen kapitaal en (2) schulden. In bepaalde gevallen is het ook mogelijk dat een deel van de investeringen via subsidies wordt gefinancierd.

Hoewel het de operator in het algemeen vrij staat om voor de ene of andere financieringsbron te kiezen, kan de Regulator methodologische regels invoeren om diens keuze te beïnvloeden en naar een optimale financiële structuur te sturen. Om investeringen uit eigen kapitaal te stimuleren, kan de Regulator een aantrekkelijk rendementspercentage vastleggen. Wil de

Regulator daarentegen het gebruik van krediet stimuleren, dan kan hij een degressief percentage voorleggen met betrekking tot de D/E-ratio³⁴.

In het algemeen worden de investeringen gereflecteerd in de tarieven via drie kostencategorieën:

- (1) De afschrijvingen (niet-beheersbare kosten);
- (2) De interesten op de schuld (niet-beheersbare kosten);
- (3) De billijke marge, dat wil zeggen de kapitaalkosten ³⁵ (niet-beheersbare kosten).

De investeringen van de BMWB zijn voornamelijk uitbreidingsinvesteringen die een aanzienlijke inbreng van liquide middelen vereisen op een tijdstip t , in tegenstelling tot vernieuwingsinvesteringen waarvoor, als de operator regelmatig in zijn netwerk investeert, de bedrijfskasstromen hoog genoeg zouden moeten zijn om de investerings- en financieringskasstromen te dekken.

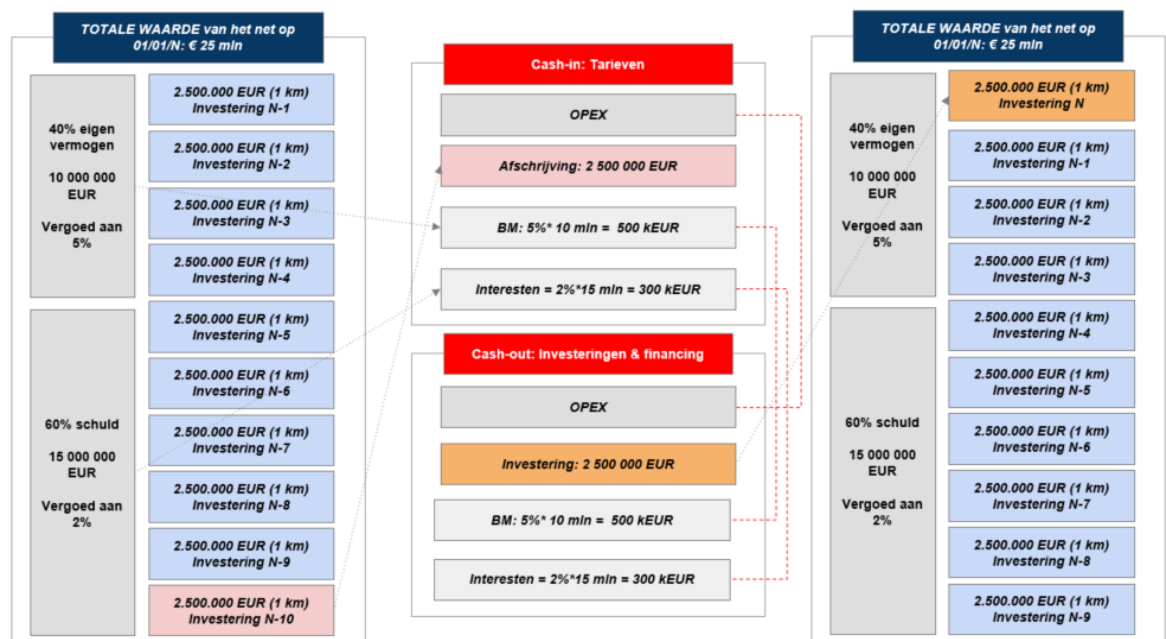
Onderstaande figuur toont de reflectiviteit van de verschillende kosten in de tarieven. In het geval van een reguleringsmodel van het type Cost+ zijn de tarieven (de voornaamste bron van cash-in voor de operator) meestal gebaseerd op de OPEX, de waarde van de afschrijvingen, het bedrag van de billijke marge en de interesten. Correct gekalibreerd moeten de tarieven de operator in staat stellen aan de eigen investeringsbehoeften te beantwoorden en de financieringskosten te dragen (BM + interest op de schuld). De afschrijvingen zijn feitelijk een “non-cash item”³⁶. De door hun reflectiviteit in de tarieven gegenereerde cash zou het daarom mogelijk moeten maken de netten te vernieuwen.

---

³⁴ Voorbeeld: Toegepast rendementspercentage binnen de energiesector (elektriciteit en gas) in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Wanneer de *gearing* een bepaald niveau overstijgt (40%), wordt het rendementspercentage niet langer berekend op basis van het CAPM, maar op basis van het OLO-rendement, waaraan basispunten worden toegevoegd.

³⁵ Net zoals de interesten de kost van de schuld weergeven, geeft de billijke marge de kost weer van het kapitaal dat door de operator is geïnvesteerd.

³⁶ Niet-uitgegeven kosten

Figuur 9: Reflectiviteit van de verschillende kosten in de tarieven

Ter herinnering:

- Kasstroom exploitatie (1):
  - Deze stroom is gelijk aan het verschil tussen het zelffinancieringsvermogen van de operator en diens variatie in de behoefte aan bedrijfskapitaal. Het eerste element wordt gemeten op basis van de EBITDA en de door de onderneming betaalde belastingen. Het tweede element geeft het door de onderneming vastgezette geld weer om zijn exploitatiecyclus te financieren (Δ Stock + Δ klantenvorderingen - Δ leveranciersschulden).
  - In het geval van zwakke variatie in de behoefte aan bedrijfskapitaal en een efficiënt Cost+-model blijkt dat de voornaamste driver voor de kasstroom exploitatie bestaat uit de afschrijvingskosten die in de tarieven zijn meegerekend voor zover vooraf geen onderinvesteringsbeleid is toegepast.
- Kasstroom investeringen (2):
  - Deze stroom omvat alle uitgaven en ontvangsten in verband met de vaste activa. Dit is met andere woorden het verschil tussen de aankoop en de verkoop van vaste activa.
  - In het geval van een operator bestaat deze stroom voornamelijk uit investeringen voor de vernieuwing of uitbreiding van het net te vernieuwen.
- Kasstroom voor de financiering (3):
  - De financieringskasstroom heeft betrekking op de uitgaven en inkomsten in verband met de financieringsmiddelen (d.w.z. rendementspercentage, eigen fondsen, interesten, schulden en subsidies).

- In het geval dat de operator een relatief stabiele financieringsstructuur heeft (E/D), blijkt de financieringskasstroom voornamelijk te bestaan uit de billijke marge en eventueel de incentive en subsidies.

In een gereguleerde context waarbinnen de door de operator gedragen kosten gedekt moeten worden, lijkt het logisch om te mikken op een stabiele netto kasstroom (kasstroom exploitatie + kasstroom investeringen + financieringskasstroom) die dicht bij nul ligt.

2.4.5.3 Context

Om de BMWB in staat te stellen de investeringen uit te voeren die in het door de Brusselse Regering goedgekeurde meerjarige investeringsplan vermeld staan en/of die nodig zijn voor de realisatie van zijn gereguleerde activiteiten en tegelijkertijd het aangaan van bijkomende schulden te beperken, accepteert de Regulator dat de BMWB in zijn tariefvoorstel een 'toegelaten' financieringsmarge (TFM) opneemt. Deze toegelaten financieringsmarge moet de BMWB in staat stellen **de reflectiviteit en de recupereerbaarheid te verzekeren van de kosten** die hij effectief zal moeten dragen om een evenwichtige ontwikkeling van de investeringen mogelijk te maken die nodig zijn voor de realisatie van zijn openbaredienststopdrachten. Er moet worden benadrukt dat hoewel de algemeen toegelaten kosten om de recupereerbaarheid van die investeringen te verzekeren voldoende zijn, de Regulator het meerekenen van een toegelaten financieringsmarge niet zal accepteren.

Wat de BMWB betreft, lijkt de situatie historisch gezien anders te zijn. Inderdaad:

- De geschatte jaarlijkse investeringen voor de periode 2021-2026 liggen tussen 135.458 EUR & 30.133.243 EUR met een totaal van 126,9 miljoen euro voor de tariefperiode;
- De jaarlijkse afschrijvingskosten liggen tussen 15,2 miljoen euro et 17,8 miljoen euro voor de periode 2021-2026, ofte een totaal van 94,3 miljoen euro over de tariefperiode;
- De jaarlijkse geschatte subsidies liggen tussen 35,7 miljoen euro en 39,4 miljoen euro voor de periode 2021-2026, ofte een totaal van 225,3 miljoen euro over de tariefperiode.

Uit de bovenstaande cijfers blijkt dat hoewel de geboekte afschrijvingen over de tariefperiode lager liggen dan de geschatte investeringen ($\Delta = -32,7$ miljoen euro), de recupereerbaarheid van de kosten moet worden verzekerd door de gewestelijke subsidies hoewel in de praktijk de aan de BMWB toegekende subsidies bij voorrang worden toegekend voor de financiering van AQUIRIS die de financiering van Waterzuiveringsstation Noord omvatten). Op basis van deze analyse accepteert de Regulator geen financieringsmarge voor de BMWB.

Deze analyse steunt op de cijfers uit het initiële investeringsplan, dat gewijzigd kan worden, evenals op een prognose van de in het beheerscontract voorziene subsidies. Elke wijziging van een van deze parameters zou kunnen leiden tot de implementatie van een TFM in hoofde van de BMWB. Deze laatste dient dit verzoek te motiveren.

2.4.6 Milieukosten³⁷

Aangezien over de besprekingen een gezamenlijke nota werd opgesteld voor de twee operatoren neemt BRUGEL hier de algemene mechanismen over zonder rekening te houden met de specifieke kenmerken van beide operatoren.

BRUGEL wijst er ook op dat de operatoren in dit stadium niet hebben ingestemd met de principes die hieronder worden uiteengezet.

2.4.6.1 Context

Omdat het concept nieuw en nog niet duidelijk is gedefinieerd, werd na de workshops en besprekingen met de wateroperatoren besloten de tijd te nemen voor reflectie en de integratie van deze kostencategorie dus uit te stellen tot een later moment.

De ordonnantie 'Water' bepaalt dat "de tariefmethodologie de reële kostprijs van water moet bepalen ... met inbegrip van de kosten voor het leefmilieu en de natuurlijke rijkdommen". Deze reflectie moet dus in de uitwerking van de methodologieën worden opgenomen.

Aangezien er in de Europese wetgeving en zelfs in de wetenschappelijke literatuur geen eenduidige definitie bestaat, moeten de milieukosten duidelijk voor het BHG worden gedefinieerd en in hun interpretatie worden beperkt om te vermijden dat de factuur onredelijk hoog wordt.

Daarom kiest de Regulator ervoor deze kosten te integreren mits ze stipt aan de volgende voorwaarden beantwoorden:

1. Ze moeten rechtstreeks voortvloeien uit een van de aan de operator toevertrouwde opdrachten;
2. Het moet gaan om uitgegeven kosten;
3. De kosten moeten inherent zijn aan de activiteit, dat wil zeggen dat de kosten niet volledig kunnen worden vermeden zonder aanzienlijke structurele wijziging en/of dat de kosten ontstaan door de invoering van preventieve of beperkende maatregelen en maatregelen ter bestrijding van verontreiniging.

Opgelet: de kosten voor het milieu of voor de hulpbronnen mogen niet worden verward met andere, onafhankelijke maatregelen om de algemene ecologische impact van de economische activiteit te beperken (aankoop van groene stroom voor de werking van de pompen, beperking van de vervuiling door dienstvoertuigen, ...). Alleen de maatregelen die zijn bedoeld om rechtstreeks op te treden tegen negatieve externe gevolgen die door de activiteit in het natuurlijk watermilieu worden veroorzaakt, worden in aanmerking genomen.

Het door BRUGEL verdedigde principe is niet een impact op de algemene hoeveelheid kosten, maar veeleer een verschuiving van een deel van de kosten of de bestaande

---

³⁷ Voor meer uitleg over dit thema, zie de voorbereidende akte

exploitatieopbrengsten naar de lijn “Milieu & Natuurlijke Rijkdom”. De impact op de tarieven (en dus op de gebruiker) moet uiteindelijk neutraal zijn, maar de structuur moet beter beantwoorden aan de Europese doelstellingen.

Behalve waar de kost verplicht is geworden, wordt aanbevolen de kosten op te nemen in de beheersbare kosten.

BRUGEL stelt voor om:

- de kosten voor het milieu en de natuurlijke rijkdommen te definiëren als kosten die rechtstreeks verband houden met de opdracht enerzijds en de impact op het natuurlijke milieu anderzijds
- de kosten te ramen vanuit een zuiver boekhoudkundig perspectief.

De kosten voor de hulpbronnen worden gedefinieerd als het niet occasionele verlies van drinkwater op het net. Ze worden beschouwd als beheersbaar, maar zonder efficiëntiefactor als gevolg van het inherente karakter van de kosten. De regulator vermoedt dat dit verlies onvermijdelijk is, maar kan niet aanvaarden dat dit verlies boven een bepaald volume uitkomt. De kosten worden berekend op basis van de marginale kost of de gemiddelde variabele bevoorradingskost.

De kosten voor het milieu worden als volgt gedefinieerd:

- 1) **Preventieve en herstellende maatregelen** - Het gaat om vooraf genomen maatregelen om de risico's op schade te beperken, of om maatregelen achteraf om de schade te herstellen. In deze optiek worden de kosten als niet-beheersbaar beschouwd (indien ze in het meerjarig investeringsplan zijn opgenomen of verplicht zijn gesteld). In dat geval worden de kosten van een maatregel geherkwalificeerd als milieukosten: de winningsbijdragen en de milieutaksen.
- 2) **De kosten die inherent zijn aan de activiteit** en die per definitie niet (volledig) kunnen worden vermeden en dus zullen worden behandeld als beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor. In dit geval stelt BRUGEL voor een fractie van de toegelaten financieringsmarge die overeenkomt met de vergoeding voor de waterspelers te herklasseren als milieukosten, zodat ze kan worden gebruikt voor de uitoefening van de openbaredienstopdracht. Door dit systeem in te voeren, worden de aanbevelingen van BRUGEL opgevolgd doordat geen bijkomende investeringen worden gedaan, maar wordt uitgegaan van de hypothese dat een deel van de bestaande investeringen volstaat om dit probleem te beperken.
  1. Lekken van drinkwater op het net
  2. Lozing van afvalwater
- 3) **Ontvangen voordelen voor een dienst die niet volledig is verleend**. Aangezien deze kosten hadden kunnen worden vermeden of systematisch geherinvesteerd hadden moeten worden, zullen ze voortaan worden behandeld als beheersbare kosten met efficiëntiefactor.

In dit geval stelt BRUGEL voor een fractie van de toegelaten financieringsmarge die overeenkomt met de opbrengst voor de waterspelers te herklasseren als milieukost, zodat die kan worden gebruikt voor de uitoefening van de openbare dienststopdracht.

1. Ontvangen saneringsvergoedingen voor niet-aangesloten gebruikers
2. De door AQUIRIS betaalde compensatie in het geval van niet-naleving van de aftrekpercentages

2.4.6.2 Methodologisch voorstel

Aangezien over dit thema geen consensus werd bereikt, zullen deze kosten niet worden opgenomen in de totale inkomsten noch in de methodologie. Op de website van BRUGEL is een voorbereidende nota beschikbaar met een stand van zaken van de huidige denkoefeningen van BRUGEL

2.5 Billijke marge

Artikel 39/2 van de kaderordonnantie water bepaalt dat “BRUGEL de tariefmethodologieën opstelt met inachtneming van de volgende richtsnoeren: (...)

- 12°. onder voorbehoud van de conformiteitscontrole door BRUGEL, maken de tarieven het mogelijk voor de wateroperatoren om hun kosten en een vergoeding op de nieuwe kapitalen in te vorderen. De controle van die kosten berust op criteria die door BRUGEL als relevant worden beschouwd; (...)
- 16°. De eventuele vergoeding van de nieuwe kapitalen die werden geïnvesteerd in de activa – ongeacht of die onderworpen zijn aan de controle van BRUGEL – moet de wateroperatoren toelaten om de nodige investeringen te doen voor de uitvoering van hun opdrachten teneinde het beheer van de waterkringloop in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te verzekeren.”

Beide artikelen brengen twee belangrijke overwegingen naar voren die in gedachten zijn gehouden bij de uitwerking van deze tariefmethodologie:

1. Het in aanmerking nemen van de **kapitaalvergoeding**
  - Hoewel artikel 39/2-16° het heeft over een **eventuele** vergoeding voor nieuw geïnvesteerde kapitalen wordt in artikel 39/2-12° niet de voorwaardelijke wijs gebruikt.
2. Alleen **nieuw** geïnvesteerde kapitalen
  - In beide artikelen focust de KOW zich op vergoedingen voor nieuw geïnvesteerde kapitalen. Dit heeft een impact op de waarde van de RAB zoals gedefinieerd onder punt 2.5.2

Dit gedeelte stelt de overwegingen en de voornaamste principes voor die in de tariefmethodologie zullen worden opgenomen. Hierbij staan drie concepten centraal:

1. De billijke marge (BM)
2. De Regulated Asset Base (RAB)
3. Het rendementspercentage (R)

2.5.1 De billijke marge - Formule

De billijke marge (BM) is de vergoeding voor door de operator in vaste activa geïnvesteerd kapitaal (inclusief reserves en overgedragen winsten) nodig voor de uitvoering van zijn opdrachten om het beheer van de watercyclus op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te verzekeren.

De billijke marge wordt berekend op basis van de volgende formule:

$$ME = RAB \times R$$

Waarbij:

- RAB = de gereguleerde activabasis (*Regulated Asset Base*)
- R = het rendementspercentage

De billijke marge wordt vooraf bepaald op basis van een projectie van de RAB en het R. Achteraf wordt de billijke marge die voor het resultaat in aanmerking moet worden genomen berekend op basis van de reële waarden van de RAB en het geactualiseerde rendement.

De billijke marge is een netto vergoeding, eventueel na toepassing van de vennootschaps- en rechtspersonenbelasting maar vóór toepassing van de roerende voorheffing op de dividenden.

2.5.2 De Regulated Asset Base (RAB)

2.5.2.1 Aanvankelijke waarde van de RAB

Op basis van de principes van de Ordonnantie moet onderscheid worden gemaakt tussen vaste activa van voor 1 januari 2021, de eerste dag van de tariefperiode, en vaste activa van na die datum. Vanaf nu wordt in dit document de eerste categorie vaste activa aangeduid als "**hRAB**" (*historische RAB*) en de tweede als "**nRAB**" (*nieuwe RAB*).

In het geval dat de kapitaalvergoeding alleen voor nieuw geïnvesteerde kapitalen geldt, lijkt het coherent om de beginwaarde van nRAB op **0 EUR** te zetten op 1 januari 2021, de eerste dag van de tariefperiode waarop deze methodologie betrekking heeft.

2.5.2.2 Evolutie van het gereguleerd actief in de tijd

De waarde van elk gereguleerd actief (hRAB en nRAB) evolueert elk jaar vanaf 1 januari 2021 door:

- De toevoeging van de aanschaffingswaarde van de nieuwe gereguleerde materiële vaste activa. Dit zijn meer bepaald de investeringen in het meerjarig investeringsplan die door de Brusselse Regering zijn goedgekeurd;
- De toevoeging van de aanschaffingswaarde van nieuwe softwareprogramma's of informaticaontwikkelingen die in het betrokken jaar als gereguleerde immateriële vaste activa werden geboekt;
- De aftrek van de afschrijvingen van de gereguleerde materiële en immateriële vaste activa die in het betrokken jaar werden geboekt;
- De aftrek van eventuele niet-gerealiseerde meer of minderwaarden.

Het resultaat van de hierboven bedoelde verwerking bepaalt de eindwaarde van de RAB van het jaar N en kan worden overgenomen als initiële waarde van het gereguleerd actief van het jaar N+1.

2.5.2.3 De waarde van de RAB om rekening mee te houden bij de berekening van de BM

In overeenstemming met de ordonnantie wordt alleen de nieuwe RAB in aanmerking genomen bij de berekening van de BM. Deze is gelijk aan het gemiddelde van de nieuwe begin- en eindwaarden van de door eigen vermogen gefinancierde RAB.

Dit vertaalt zich in de volgende formule:

$$RAB_{ME} = (S_i * RAB_i + S_f * RAB_f) / 2$$

Waarbij:

- $S_i = E_i / nRAB_i$ = Het aandeel van de door eigen vermogen gefinancierde gereguleerde activa bij het begin van de periode
- $S_f = E_f / nRAB_f$ = Het aandeel van de door eigen vermogen gefinancierde gereguleerde activa aan het einde van de periode
- RAB_i = De waarde van de gereguleerde activa (nRAB) op 1 januari 202X
- RAB_f = De waarde van de activa (nRAB) op 31 december 202X

Het aandeel materiële vaste activa dat via de hieronder vermelde elementen is gefinancierd, wordt niet vergoed door de BM:

- Schuld
- De toegelaten financieringsmarge indien van toepassing (zie punt 2.4.5).
- Subsidies
- Investeringen derden

De 'S'-factoren vertegenwoordigen uitsluitend het aandeel investeringen dat door werkelijk eigen vermogen is gefinancierd (bv. incentive regulation, billijke marge, externe kapitaalverhoging, overgedragen winsten en gevormde reserves enz.) binnen de activa die noodzakelijk zijn voor de ODO.

2.5.3 Rendementspercentage

2.5.3.1 Voorstelling van het CAPM

Het rendementspercentage moet de kosten weerspiegelen van het eigen vermogen dat is geïnvesteerd in vaste activa die noodzakelijk zijn voor de uitoefening van openbare dienst opdrachten die aan de operatoren van de watersector in het BHG zijn toevertrouwd. In de praktijk baseren de Regulators zich meestal op de formule van het *Capital Asset Pricing Model*. Deze formule wordt soms gewijzigd op basis van specifieke contextuele kenmerken.

Het Capital Asset Pricing Model (CAPM) werd ontworpen in de jaren 1960 en beschrijft de relatie tussen het risico en het verwachte marktrendement van de belegging. Met het CAPM kan men dus het rendement berekenen volgens het risico of het gebruikelijke rendement van de eigen kapitaalmarkt.

$$R_e = r_f + \beta * (r_m - r_f)$$

Waarbij:

- R_e = **Rendementspercentage**
- r_f = **risicovrije rente**
- r_m = **Market rente**
- $r_m - r_f$ = **marktrisicopremie**
- β = **Meting van het systematische of niet-diversifieerbare risico van de belegging in verhouding tot het rendement van de markt ($\beta_i = \frac{\text{cov}(r_i, r_m)}{\text{var}(r_m)}$)**

Het CAPM wordt door een groot aantal Europese regulators gebruikt. In haar richtsnoer 'Leitfaden zur Wasserpreiskalkulation'³⁸ geeft de Duitse federatie BDEW³⁹ duidelijk de voorkeur aan het gebruik van het CAPM voor de definitie van de kosten van het geïnvesteerde kapitaal, want dit lijkt het meest geschikte model om aan de volgende criteria te beantwoorden:

- Een theoretisch solide methodologie;
- Haalbaarheid en veeleisendheid op datagebied;
- Transparantie en voorspelbaarheid.

³⁸ Document verstrekt door PwC Germany

³⁹ Duitse federatie van meer dan 1.900 ondernemingen in de water-, gas- en elektriciteitssector (<https://www.bdew.de/>)

2.5.3.2 *Valorisatie van de parameters*

2.5.3.2.1 Risicovrij rendement - r_f

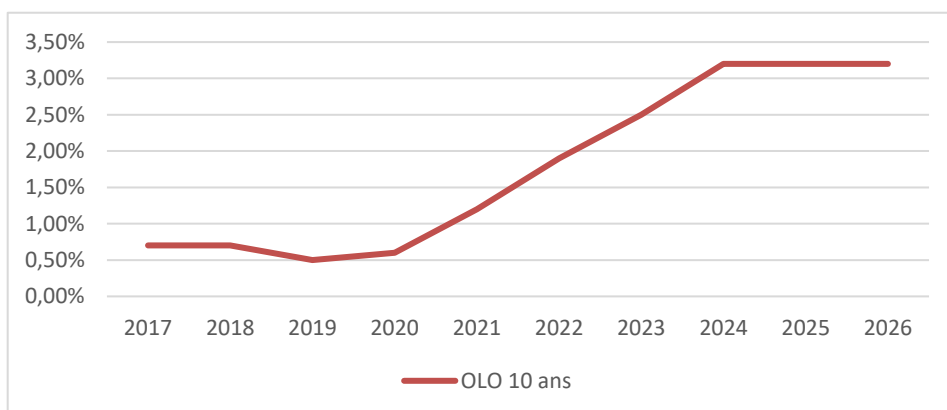
2.5.3.2.1.1 In theorie

De risicovrije rente is een meting van het verwachte rendement van een belegging zonder risico of als zodanig beschouwd. (In de praktijk houdt elke belegging een risico in.) Ze staat los van de specifieke factoren van de onderneming in kwestie en hangt enkel af van de marktomstandigheden.

De theorie en de praktijk bepalen allebei dat men de rente op overheidsobligaties over meerdere jaren moet nemen om de risicovrije rente te bepalen, hoewel die laatste bepaalde risico's inhouden (met name wanbetalingsrisico). De rente op staatsobligaties op 10 jaar met een zeer laag tegenpartijrisico wordt meestal weerhouden als risicovrije rente.

2.5.3.2.1.2 Praktisch

De risicovrije rente kan jaarlijks worden herzien om te vermijden dat men een historisch lage rente gebruikt gedurende de volledige regulatoire periode. De onderstaande grafiek toont de evolutie van het rekenkundig gemiddelde rendement van de lineaire OLO-obligaties met een looptijd van 10 jaar die door de Belgische overheid worden uitgegeven. BRUGEL heeft besloten de obligaties van de buurlanden niet in de analyse op te nemen.

Figuur 10: Evolutie van het OLO-rendement

Onderstaande tabel geeft het OLO-rendement over een periode van 10 jaar weer. Dit zijn de rendementen zoals geschat door het Federaal Planbureau in zijn publicatie 'Economische vooruitzichten 2019 – 2024⁴⁰' van juni 2019. Merk op dat het Federaal Planbureau nog geen waarden heeft gepubliceerd voor de jaren 2025 en 2026. Daarom gaan we ervan uit dat die dezelfde zullen zijn als in 2024 (3,2%).

⁴⁰ https://www.plan.be/admin/uploaded/201906181138450.FOR_MIDTERM_1924_11923_F.pdf

2021	2022	2023	2024	2025	2026
1,2%	1,9%	2,5%	3,2%	3,2%	3,2%

Figuur 11: Risicovrije rente tussen 2021 en 2024

VIVAQUA en de regulator hebben samen beslist dat het OLO-percentage niet negatief mag zijn. Daarom is een minimumdrempel van 0% vastgelegd waar het OLO-percentage niet onder kan gaan. BRUGEL stelt voor om ditzelfde mechanisme ook toe te passen voor de BMWB.

2.5.3.2.2 De risicopremie- $r_m - r_f$

2.5.3.2.2.1 In theorie

De marktrisicopremie stemt overeen met een meting van de gemiddelde bijkomende vergoeding ten opzichte van de risicovrije vergoeding die de beleggers verwachten voor een portefeuille die alle verhandelbare risicovolle beleggingen bevat. Met andere woorden, de risicopremie stemt overeen met het verschil tussen het verwachte rendement op de markt en de risicovrije rente.

Het dient opgemerkt dat er momenteel geen enkele werkelijke consensus bestaat over de bepaling van de risicopremie. Bijgevolg kunnen de resultaten aanzienlijk variëren al naargelang de gebruikte methodologie en variabelen. De keuze van de risicopremie kan ook afhangen van factoren zoals de economische situatie van het land, de liquiditeit van de markt, de onzekerheid in de politieke beslissingen (met name in verband met de fiscaliteit enz.). Deze criteria moeten ook in overweging worden genomen bij de uiteindelijke keuze voor de te gebruiken risicopremie.

2.5.3.2.2.2 Praktisch

In het licht van deze vaststelling wijzen sommige analisten erop dat de meest consensuele risicopremie tot doel heeft het gemiddelde te nemen van risicopremies van diverse en gevarieerde oorsprong. De IESE Business School⁴¹ onderzoekt elk jaar de gemiddelde risicopremie van de verschillende markten (ook van de Belgische markt). De gemiddelde jaarlijkse risicopremie in België is 6,2% in 2019, de mediaan is 6,3% (max. = 12% & min. = 3%). In dezelfde studie is het gemiddelde van de risicovrije rentevoet in 2019 1,2%. Wanneer we deze waarden invoeren in de formule voor de *Total Market Return* (TMR), dat wil zeggen de som van de risicovrije rentevoet en de marktrisicopremie, komt de TMR uit op 7,4%⁴².

Bovenstaande analyse beschouwt de Belgische markt in haar geheel. Er is een aanvullende benchmark uitgevoerd met de Europese regulatoren voor de watersector.

⁴¹ P. Fernandez & al., Market Risk Premium and Risk-Free rate used for 69 countries in 2019: a survey, 23 april 2019.

⁴² Merk op dat dit resultaat overeenstemt met de door PwC gerealiseerde analyse voor OFWAT in december 2017. Deze studie is beschikbaar op <https://www.ofwat.gov.uk/wp-content/uploads/2017/12/PwC-Updated-analysis-on-cost-of-equity-for-PR19-Dec-2017.pdf>.

Onderneming (land)	TMR (jaar)	TMR (IESE)
CER (Ierland)	6,75% (2016%)	n.v.t.
CMA (Schotland)	6,5% (2015%)	8,1%
UR (Noord-Ierland)	6,5% (2014%)	n.v.t.
OFWAT (VK)	6,75% (2014%)	n.v.t.
OFWAT (VK)	6,75% (2017%)	8,1%

Figuur 12: Benchmark TMR

Uit de analyse van de IESE Business School en de benchmark komt naar voren dat de MR die door andere Europese regulatoren in de watersector wordt gebruikt, lager is dan de gemiddelde TMR op hun nationale markten.

Naast deze overweging komt naar voren dat de TMR die door de verschillende regulatoren zijn aangenomen, relatief gelijkaardig zijn, ongeacht de betreffende sector (zie afbeelding hieronder).

De Regulator stelt daarom voor een risicopremie toe te passen die zich in dezelfde orde van grootte bevindt als die welke in de Brusselse gas- en elektriciteitssector wordt gebruikt, namelijk een percentage tussen de 4% en 5%.

Regulator	Sector	Year	Total Market Return
Ofcom	Telecoms	2017	6.00%
CMA	Water	2015	6.50%
Ofcom	Telecoms	2016	6.10%
UR	Gas	2016	6.50%
Ofcom	Telecoms	2015	6.10%
CAA	Airports	2014	6.25%
CAA	Air traffic control	2014	6.25%
CC	NI Electricity	2014	6.50%
Ofcom	Telecoms	2014	6.10%
Ofwat	Water & sewerage	2014	6.75%
UR	Water & sewerage	2014	6.50%
ORR	Rail network	2013	6.75%

Source: Ofcom (2017). "Wholesale Local Access Market Review — Annexes", UKRN (2017). "Cost of Capital — Annual Update Report".

Figuur 13: Benchmark van de TMR die door regulatoren in verschillende sectoren worden gebruikt⁴³

⁴³ <http://www.europe-economics.com/publications/europe-economics-final-report.pdf>

2.5.3.2.3 De bètafactor – β

2.5.3.2.3.1 *In theorie*

De *bèta* is een coëfficiënt voor de volatiliteit of gevoeligheid die de relatie weergeeft tussen de waardeschommelingen van een effect of een tak en de schommelingen van de markt (dus de andere op de markt genoteerde effecten). In tegenstelling tot de overwegingen rond de risicopremie en de risicovrije rente, wordt hij specifiek berekend voor de aandelen van een onderneming. Bij uitbreiding kan de *bèta* met de nodige voorzichtigheid worden verruimd met het type activiteit van deze laatste.

- a. Een *bèta* die op 1 wordt geschat, betekent dat de koers van een aandeel dezelfde variaties zal kennen als de markt.
- b. Als hij hoger (lager) is dan 1, zal de koers van het effect grotere (kleinere) variaties kennen dan de markt.
- c. Een negatieve *bèta* zou inhouden dat de prijs van het effect in omgekeerde richting varieert ten opzichte van de marktbewegingen.

2.5.3.2.3.2 *Praktisch*

Een veelgebruikte methode om de waarde van de β -factor van een bedrijf te meten, is de realisatie van een benchmark op basis van een *peer group* van ondernemingen met dezelfde kenmerken als de onderzochte onderneming.

In het kader van de voorbereidende werkzaamheden voor de tariefmethodologie heeft PwC een gelijkaardige oefening gehouden⁴⁴. Volgens het resultaat van deze benchmark moet voor de β -factor een waarde van 0,8 worden gebruikt voor de operatoren van de sector.

2.5.3.3 **Gebruikelijk rendementspercentage**

Op basis van de al gedefinieerde elementen voor de berekening van de billijke marge kan BRUGEL het rendement berekenen waarop een aandeelhouder van de BMWB aanspraak zou kunnen maken:

$$Re (2021) = 1,2\% + 0,8 \times (6,2\% - 1,2\%) = 5,2\%$$

Dit rendement zou vervolgens met het OLO-percentages moeten stijgen om aan het einde van de periode op 5,6% uit te komen.

---

⁴⁴ De ondernemingen binnen de benchmark zijn: (1) Compagnie des Eaux de Royan SA, (2) Athens Water and Sewerage Company SA, (3) Axolot Solution Holding AB, (4) Fernheizwerk Neukoelln AG, (5) Pennon Group Plc, (6) Severn Trent Plc, (7) Thessaloniki Water and Sewage Co SA en (8) United Utilities Group PLC

2.5.3.4 Contextuele waarde van het rendementspercentage

2.5.3.4.1 Context

Hoewel het voornoemde resultaat wordt bevestigd door een rapport dat door het *UK Regulator Network*⁴⁵ is gepubliceerd, moet worden benadrukt dat de door de Brusselse operator gedragen risico's anders zijn dan die van privébedrijven die in andere regio's en landen actief zijn. Het regulatoire model Cost+ staat garant voor de recupereerbaarheid van de door de operator gedragen kosten.

Zo houdt het in het voorgaande gedeelte berekende rendement geen rekening met de reële context van de BMWB. De BMWB evolueert binnen een natuurlijk monopolie dat onderworpen is aan een regulatoir model van het type Cost+. Dit betekent dat:

- Het rendementspercentage voor de aandeelhouder gegarandeerd is, want de billijke marge is niet-beheersbaar;
- De waarde van de activa gegarandeerd is, want de vernieuwing van de infrastructuur wordt gedekt door de tarieven en het risico op staking van de activiteit is vrijwel nihil.

Met het oog op deze elementen stelt BRUGEL voor een aangepaste oplossing te kiezen:

2.5.3.4.2 Oplossing: 'Risicobenadering'

In theorie is de risicovrije rente de interestvoet die door een schuldeiser van een veilige kredietnemer wordt geëist (n.v.d.r.: 'Met een zeer laag risico'). Met andere woorden, de risicovrije rente belooft een schuldeiser die geld leent aan een kredietnemer met een zeer laag risico van wanbetaling. De risicovrije rente garandeert niet dat er geen renterisico is. De gegarandeerde solvabiliteit van de kredietnemer vormt immers geen bescherming tegen een schommelende interestvoet. Die rente wordt dus elk jaar opnieuw berekend.

In de praktijk houden de tarieven rekening met de hoeveelheid financiële lasten en de terugbetaling van de hoofdsom (indirect, door rekening te houden met de afschrijvingen). De terugbetaling en de financiële last tijdens de regulatoire periode zijn dus gegarandeerd. We kunnen de schuld van de BMWB tegenover haar schuldeisers dus als niet-riskant beschouwen (risico op wanbetaling vrijwel nihil). *De facto* komt de gemiddelde interestvoet van de schuld overeen met een risicovrije rente, want de rentabiliteit van de obligatie is verzekerd.

Aangezien de operator gedeeltelijk met eigen kapitaal in het net investeert (of rechtstreeks via de tarieven) in plaats van via leningen, kunnen we in het kader van de methodologie vaststellen dat de operator een bedrag investeert dat gelijk is aan het voordeel voor de gebruikers en dat hij zal worden terugbetaald gedurende een periode die overeenstemt met de afschrijvingsduur van het actief. Hij wordt dan schuldeiser en verdient een beloning voor de gedane inspanning.

---

⁴⁵<https://www.ukrn.org.uk/wp-content/uploads/2018/11/2018-UKRN-Annual-WACC-Summary-Update-v2.pdf>

In dat geval kan de Rf-factor van de CAPM-formule worden beschouwd als de gewogen gemiddelde interestvoet die de BMWB over haar schuld betaalt. Voor 2019 heeft de BMWB de gemiddelde rentevoet op XXX% geschat.

Voor het gedeelte dat rechtstreeks met de markt in verbinding staat, beschouwt BRUGEL de Bèta als nul. De BMWB evolueert immers binnen een Cost+-systeem met een billijke marge die als niet-beheersbaar is aangeduid en waarbij dus het rendementspercentage gegarandeerd is, wat er ook op de markt gebeurt.

Er is met andere woorden geen enkele correlatie tussen de markt en de BMWB (Cov = 0), want indien het rendement op de markt stijgt of daalt, dan blijft het rendementspercentage toch hetzelfde.

In dat geval levert de formule, aangepast met de nieuwe variabelen in het CAPM, het volgende resultaat: $Re = XXX\% + 0 \times (6\% - XXX) = XXX\%$

In de praktijk zal de BMWB voor elk jaar van de regulatoire periode haar rendementspercentage moeten berekenen volgens de volgende formule:

$$R = \frac{\sum_{i=0}^t (Dette\ nette\ i * \text{taux d'intérêt } i)}{\sum_{i=0}^t Dette\ nette\ i}$$

De billijke marge wordt vooraf bepaald op basis van de projecties van de BMWB. Achteraf wordt de reële billijke marge in aanmerking genomen. Het uit dit verschil ontstane saldo is niet-beheersbaar (zie sectie 2.3).

Indien een TFM wordt toegepast om de operator bij gebrek aan liquiditeit in staat te stellen zich te financieren, legt BRUGEL de verplichting op dat de volledige BM jaarlijks wordt geherinvesteerd tot de TFM = 0

2.6 De hoofdklassen en de verdeelsleutels

De BMWB, de operator belast met de gewestelijke sanering, oefent vier hoofdactiviteiten uit:

- Het beheer van de riolen en collectoren;
- De bufferopslag en waterstroomregulering;
- De exploitatie van het waterzuiveringsstation Noord (toegewezen aan AQUIRIS);
- De exploitatie van het waterzuiveringsstation Zuid.

In het algemeen en op grond van de kaderordonnantie water is kruissubsidiëring tussen gereguleerde en niet-gereguleerde activiteiten, tussen de gereguleerde activiteiten onderling of tussen de gebruikers niet toegestaan. Uit kostenoogpunt is het nodig om verdeelsleutels te definiëren die worden toegepast op de indirecte, door de operator gedragen kosten om zo de kosten bij de uitoefening van elk van zijn activiteiten daadwerkelijk te weerspiegelen en op die manier de principes van de reële kostprijs en van representativiteit zo goed mogelijk na te leven.

2.6.1 Huidige situatie

Het geheel van de lasten die door de operatoren worden gedragen kan worden onderverdeeld in 22 (aanpasbare) categorieën⁴⁶ zoals wordt aangegeven in de onderstaande tabel.

Projectcategorieën
1. Aankoop van grondstoffen en benodigdheden
2. Aankoop van energie
3. Aankoop van materieel en kantoorkosten
4. Wettelijke en contractuele verplichtingen
5. Onderhoud
6. Beheer van de openbare ruimte
7. Aanverwante kosten
8. Huur en huurlasten
9. Behandeling en verwijdering van afval
10. Personeelskosten
11. Dienstverleners
12. Verzekeringen in verband met de exploitatie
13. Kosten in verband met voertuigen
14. Opgetekende afschrijvingen en waardeverminderingen
15. Belastingen en taksen
16. Financiële kosten
17. Uitzonderlijke lasten
18. Billijke marge
19. Toegelaten financieringsmarge
20. Innovatie-enveloppe
21. Commercieel en wanbetalingsrisico
22. Varia

Tabel 13: Categorieën van indirecte kosten op basis van de nieuwe rapportering

Elk onderdeel van de kosten dat in deze tabel wordt vermeld, moet direct worden toegewezen aan een activiteit, voor zover dat mogelijk is. Als dat niet het geval is, zal het bedrag van de kosten worden geïdentificeerd als indirect ten opzichte van de regel waarmee het overeenkomt. Dit bedrag zal dan worden verdeeld tussen de verschillende activiteiten op basis van sleutels die door elke operator kunnen worden voorgesteld.

⁴⁶ Merk op dat deze verdeling is gebaseerd op de indeling in beheersbare en niet-beheersbare kosten die werd uiteengezet gerealiseerd in het betreffende hoofdstuk. Deze 22 categorieën zijn nauwkeuriger dan de 11 categorieën die momenteel in de rapportering voor de reële kosten worden gebruikt.

De indirecte kosten worden op dit moment uitsluitend op basis van de loonkosten tussen de verschillende activiteiten verdeeld. Deze sleutels worden in de onderstaande tabel weergegeven⁴⁷:

Activiteiten	Verdeelsleutels
Riolering en collectoren	23,9%
Bufferopslag en waterstroomregulering	13,9%
Waterzuiveringsstation Noord	0%
Waterzuiveringsstation Zuid	62,2%

Tabel 14: Huidige verdeelsleutels op basis van de cijfers van 2017

De onderstaande tabel toont de verdeling van de indirecte kosten op basis van de verdeelsleutels die nu worden gebruikt. Deze sleutels houden uitsluitend rekening met de loonkosten. De onderstaande cijfers zijn afkomstig uit de rapportering “Reële kostprijs 2017”. De kostencategorieën die nu worden gebruikt verschillen van de categorieën die door de tariefmethodologie worden voorgesteld (zie hierboven)⁴⁸. De analyses die volgen zijn indicatief. Elke operator zal zijn eigen voorstel van de verdeelsleutels moeten formuleren op basis van de hieronder uiteengezette principes.

Categorieën indirecte kosten	Totaal bedrag	Riolering en collectoren	Bufferopslagen en waterstroomregulering	Waterzuiveringsstation Noord	Waterzuiveringsstation Zuid
Personeelskosten (payroll en uitzendkrachten)	€ 1.418.790,50	€ 339.232,81	€ 196.786,24	€ 0,00	€ 882.771,45
Huur en huurlasten	€ 167.646,02	€ 40.084,16	€ 23.252,50	€ 0,00	€ 104.309,35
Investeringskosten	€ 56.057,99	€ 13.403,47	€ 7.775,24	€ 0,00	€ 34.879,28
Overige kosten voor gebouwen	€ 488.153,68	€ 116.717,54	€ 67.706,92	€ 0,00	€ 303.729,22
Benodigdheden	€ 43.759,95	€ 10.463,00	€ 6.069,51	€ 0,00	€ 27.227,44
Kosten voor de werking van het IT-systeem	€ 95.406,94	€ 22.811,80	€ 13.232,94	€ 0,00	€ 59.362,20
Communicatie (telefoon)	€ 66.603,22	€ 15.924,83	€ 9.237,87	€ 0,00	€ 41.440,52
Marketing en reclame	€ 30.138,55	€ 7.206,13	€ 4.180,22	€ 0,00	€ 18.752,21
Diverse verzekeringen	€ 255.321,58	€ 61.047,39	€ 35.413,10	€ 0,00	€ 158.861,09
Financiële kosten	€ 2.692.899,33	€ 643.872,23	€ 373.505,14	€ 0,00	€ 1.675.521,96
Varia	331.788,70 €	79.330,68 €	46.019,09 €	0,00 €	206.438,93 €
Totaal	€ 5.646.566,46	€ 1.350.094,04	€ 783.178,77	€ 0,00	€ 3.513.293,65

⁴⁷ Sleutels afkomstig uit de rapportering “reële kostprijs” 2017.

⁴⁸ Merk op dat een andere verdeling van de indirecte kosten geen impact heeft op de “volledigheid” van de kosten. Het heeft alleen een invloed op de “presentatie” van de cijfers.

2.6.2 Definitie van de verdeelsleutels

Voor het huidige voorstel meent de operator belast met de gewestelijke sanering dat de verdeling van de indirecte kosten tussen zijn activiteiten overeenkomt met de verdeling van de loonkosten tussen zijn verschillende activiteiten.

Hoewel de verdeling van bepaalde categorieën direct in verband kan worden gebracht met de loonkosten, heeft de Regulator twee aanvullende verdeelsleutels willen analyseren: (1) het aantal VTE's en (2) de materiële vaste activa.

2.6.2.1 Alternatieve sleutels

2.6.2.1.1 Aantal VTE's

De onderstaande tabel geeft de verdeelsleutels weer op basis van het aantal actieve VTE's voor elk van de activiteiten. Het eerste voorstel voor verdeelsleutels wordt verkregen door het totale aantal VTE's van een activiteit te delen door het totale aantal VTE's. De sleutel voor het Waterzuiveringsstation Zuid wordt bijvoorbeeld verkregen door 28 VTE's te delen door het totaal van 45 VTE's, ofwel 62,21%. De tweede sleutel (sleutel *bis*) wordt verkregen door het aantal directe VTE's van elk van de activiteiten te delen door het totale aantal directe VTE's. De sleutel voor de stormbekkens wordt bijvoorbeeld verkregen door 4,69 directe VTE's te delen door 33,77, ofwel 13,88%. Het lijkt erop dat de twee sleutels vergelijkbare resultaten opleveren. Daarom wordt voor de sleutel *bis* gekozen want voor deze sleutel is geen eerdere verdeelsleutel nodig om de indirecte VTE's te verdelen.

Activiteiten	Aantal directe VTE's	Aantal indirecte VTE's	Totaal (Direct + Indirect)	Sleutels	Sleutels bis
Collectoren ⁴⁹	8,07	2,69	10,76	23,9%	23,9%
BO	4,69	1,56	6,25	13,88%	13,89%
Waterzuiveringsstation Noord	0	0	0	0%	0%
Waterzuiveringsstation Zuid	21,01	6,99	28,00	62,22%	62,21%
TOTAAL	33,77	11,23	45	100%	100%

⁴⁹ Merk op dat deze regel *Flowbru* bevat.

Deze analyse onderstreept het feit dat de verdeling van de loonmassa nagenoeg gelijk is aan met de verdeling van de werknemers tussen de activiteiten. Het gebruik van de ene of de andere sleutel heeft dus geen echte impact op de verdeling van de indirecte lasten.

2.6.2.1.2 Materiële vaste activa

De onderstaande tabel geeft de verdeelsleutels weer op basis van de materiële vaste activa⁵⁰ die zijn toegekend aan elk van de activiteiten. Het eerste voorstel voor verdeelsleutels wordt verkregen door het totale bedrag van de materiële vaste activa van een activiteit te delen door het totale bedrag van de materiële vaste activa van de operator. De sleutel voor het Waterzuiveringsstation Zuid wordt bijvoorbeeld verkregen door 53,3 miljoen euro te delen door 266,3 miljoen euro, ofwel 19,96%. De tweede sleutel wordt verkregen door de directe materiële vaste activa van elk van de activiteiten te delen door het totale directe bedrag van de materiële vaste activa. De sleutel voor de stormbekkens wordt bijvoorbeeld verkregen door 71,1 miljoen euro te delen door 265,7 miljoen euro. Het lijkt erop dat de twee sleutels vergelijkbare resultaten opleveren. Daarom wordt voor de sleutel *bis* gekozen want voor deze sleutel is geen eerdere verdeelsleutel nodig om de indirecte materiële vaste activa te verdelen.

Activiteiten	Waarde van het vastgoed eigen aan de activiteit	Waarde van het vastgoed gedragen door de verschillende activiteiten	Totaal (Direct + Indirect)	Sleutels Vastgoed	Sleutels VTE's
Collectoren ⁵¹	141.776.002	162.244	141.938.246	53,29%	53,73%
BO	71.132.728	94.116	71.226.844	26,74%	26,78%
Waterzuiveringsstation Noord	-	-	-	0%	0%
Waterzuiveringsstation Zuid	52.747.122	422.200	53.169.322	19,96%	19,86%
TOTAAL	265.655.852	678.560	266.334.412	100%	100%

Deze analyse onderstreept het feit dat de verdeling van de loonkosten niet dezelfde trend volgt als de verdeling van de materiële vaste activa tussen de activiteiten. De keuze van de verdeelsleutel zal dus een impact hebben op de manier waarop de indirecte kosten onder de ene of de andere activiteit geboekt worden. Het is echter wel belangrijk om te benadrukken dat de keuze van de verdeelsleutels geen tariefimpact heeft. De keuze heeft namelijk alleen impact op de verdeling van de kosten tussen de activiteiten en niet op de hoogte van de bedragen.

⁵⁰ Op basis van de aanschaffingswaarde

⁵¹ Merk op dat deze regel *Flowbru* bevat.

2.6.2.2 *Categorieën indirecte kosten*

Aangezien de BMWB het niet relevant vindt om verschillende specifieke sleutels uit te werken en gezien de conclusies over de overeenkomsten tussen de verdeelsleutels op basis van het aantal VTE's en de loonkosten, stelt de Regulator voor om slechts twee sleutels te overwegen: de sleutels op basis van de loonkosten en de sleutels op basis van de materiële vaste activa.

Wanneer we de elf kostencategorieën die nu geaccepteerd worden voor de rapportering van de reële kosten overlopen, blijkt dat drie ervan direct afhangen van het bedrag van de materiële vaste activa: (1) de investeringskosten, (2) de overige kosten voor gebouwen en (3) de financiële kosten. Het zijn de kosten die direct verbonden zijn met de infrastructuur.

Op basis van de besprekingen tussen de Regulator en de operator blijkt dat de andere kostencategorieën dezelfde verdeling als de loonkosten lijken te volgen. Al deze kosten zijn namelijk niet met de infrastructuur verbonden.

Categorieën indirecte kosten	Keuze van de sleutel
Personeelskosten (payroll en uitzendkrachten)	Loonkosten
Huur en huurlasten	Loonkosten
Investeringskosten	Materiële vaste activa
Overige kosten voor gebouwen	Materiële vaste activa
Benodigheden	Loonkosten
Kosten voor het functioneren van het IT-systeem	Loonkosten
Communicatie (telefoon)	Loonkosten
Marketing en reclame	Loonkosten
Diverse verzekeringen	Loonkosten
Financiële kosten	Materiële vaste activa
Varia	Loonkosten

Tabel 15: Categorie indirecte kosten en verdeelsleutels

2.6.2.3 *Impactanalyse*

De onderstaande tabel presenteert de verdeling van de indirecte kosten op basis van de hierboven geïdentificeerde verdeelsleutels. Merk op dat de cijfers afkomstig zijn uit de rapportering "Reële kostprijs 2017".

Categorieën indirecte kosten	Totaal bedrag	Riolering en collectoren	Bufferopslag en en waterstroomregulering	Waterzuiveringsstation Noord	Waterzuiveringsstation Zuid
Personeelskosten (payroll en uitzendkrachten)	€ 1.418.790,50	€ 339.047,66	€ 197.042,57	€ 0,00	€ 882.700,28
Huur en huurlasten	€ 167.646,02	€ 40.084,16	€ 23.252,50	€ 0,00	€ 104.309,35
Investeringskosten	€ 56.057,99	€ 29.917,19	€ 15.010,24	€ 0,00	€ 11.130,56
Overige kosten voor gebouwen	€ 488.153,68	€ 260.519,30	€ 130.709,35	€ 0,00	€ 96.925,03
Benodigheden	€ 43.759,95	€ 10.463,00	€ 6.069,51	€ 0,00	€ 27.227,44
Kosten voor het functioneren van het IT-systeem	€ 95.406,94	€ 22.811,80	€ 13.232,94	€ 0,00	€ 59.362,20
Communicatie (telefoon)	€ 66.603,22	€ 15.924,83	€ 9.237,87	€ 0,00	€ 41.440,52
Marketing en reclame	€ 30.138,55	€ 7.206,13	€ 4.180,22	€ 0,00	€ 18.752,21
Diverse verzekeringen	€ 255.321,58	€ 61.047,39	€ 35.413,10	€ 0,00	€ 158.861,09
Financiële kosten	€ 2.692.899,33	€ 1.437.154,49	€ 721.057,99	€ 0,00	€ 534.686,85
Varia	€ 331.788,70	€ 79.330,68	€ 46.019,09	€ 0,00	€ 206.438,93
Totaal	€ 5.646.566,46	€ 2.303.691,79	€ 1.200.969,05	€ 0,00	€ 2.141.905,62

Als de huidige verdeling van de indirecte kosten wordt vergeleken met de verdeling die in dit document wordt voorgesteld, blijkt dat de indirecte kosten die aan het Waterzuiveringsstation Zuid worden toegekend op dit moment met 1,4 miljoen euro worden overgewaardeerd ten gunste van de activiteiten **riolering/collectoren** en **bufferopslag/waterstroomregulering**, voor respectievelijk 953,6 kEUR en 417,8 kEUR. Merk op dat deze verdeling geen invloed heeft op de factuur van de eindgebruiker.

Categorieën indirecte kosten	Riolering en collectoren	Bufferopslagen en waterstroomregulering	Waterzuiveringsstation Noord	Waterzuiveringsstation Zuid
Totaal huidige sleutels	€ 1.350.094,04	€ 783.178,77	€ 0,00	€ 3.513.293,65
Totaal voorgestelde sleutels	€ 2.303.691,79	€ 1.200.969,05	€ 0,00	€ 2.141.905,62
Verschil	€ -953.597,75	€ -417.790,28	€ 0,00	€ 1.371.388,03

2.6.2.4 *Methodologische principes*

2.6.2.4.1 De sleutels

2.6.2.4.1.1 *De loonmassa*

De methodologie om de verdeelsleutel op basis van de loonmassa te definiëren zal de methodologie volgen die nu wordt gebruikt in het kader van de rapportering over de reële kostprijs. De methodologie is als volgt: De loonkosten voor elke werknemer worden toegewezen afhankelijk van de doorgebrachte tijd in elke activiteitssector. Het ondersteuningspersoneel van het hoofdkantoor wordt beschouwd als indirecte kosten.

De waarden van het jaar 2019, het laatste jaar waarvoor geauditeerde rekeningen beschikbaar zullen zijn, zullen in aanmerking worden genomen om de verdeelsleutel voor het eerste jaar van de tariefmethodologie te berekenen. De operator kan voor elk jaar van de tariefperiode een andere sleutel voorstellen om in te spelen op de evolutie van zijn activiteiten. Deze sleutels zullen dan voor de hele periode worden vastgelegd en kunnen niet worden veranderd, afgezien van een systematische verandering.

2.6.2.4.1.2 *De materiële vaste activa*

Bij de berekening van de verdeelsleutel op basis van de materiële vaste activa wordt rekening gehouden met de nettowaarde van de materiële vaste activa, met inbegrip van de vaste activa in aanbouw en de betaalde voorschotten. De waarden van het jaar 2019, het laatste jaar waarvoor geauditeerde rekeningen beschikbaar zullen zijn, zullen in aanmerking worden genomen. De operator kan voor elk jaar van de tariefperiode een andere sleutel voorstellen om in te spelen op de evolutie van zijn activiteiten. Deze sleutels zullen dan voor de hele periode worden vastgelegd en kunnen niet worden veranderd, afgezien van een systematische verandering.

2.6.2.4.2 Identificatie en voorstel voor de verdeelsleutels

Voorafgaand aan het tariefvoorstel zal de operator zijn keuze voor verdeelsleutels motiveren voor elk van de 22 kostencategorieën die door de methodologie worden geaccepteerd. Met het oog daarop legt de operator de onderstaande ingevulde tabel ter goedkeuring voor aan de Regulator. Deze opdracht moet uiterlijk twee maanden voor de overhandiging van het tariefvoorstel worden uitgevoerd, dus uiterlijk op 30 april 2020.

Categorieën indirecte kosten	Verdeelsleutels
Aankoop van grondstoffen en benodigdheden	...
Aankoop van energie	...
Aankoop van materieel en kantoorkosten	...
Wettelijke en contractuele verplichtingen	...
Onderhoud	...
Beheer van de openbare ruimte	...
Aanverwante kosten	...
Huur en huurlasten	...
Behandeling en verwijdering van afval	...
Personeelskosten	...
Dienstverleners	...
Verzekeringen in verband met de exploitatie	...
Kosten in verband met voertuigen	...
Opgetekende afschrijvingen en waardeverminderingen	...
Belastingen en taksen	...
Financiële kosten	...
Uitzonderlijke lasten	...
Billijke marge	...
Milieukosten	...
Innovatie-enveloppe	...
Commercieel en wanbetalingsrisico	...
Varia	...

Het aantal voorgestelde sleutels in deze nota wordt niet vastgelegd. Het staat de operator vrij om bij zijn voorstel nieuwe sleutels ter goedkeuring in te dienen bij BRUGEL en deze te motiveren. In dat geval zullen de rapporteringsmodellen er rekening mee moeten houden.

Tegelijk met het tariefvoorstel zal de operator belast met de gewestelijke sanering de waarden presenteren van de verdeelsleutels gemeten op basis van de hierboven voorgestelde methodologieën. De berekeningen moeten voldoende gedetailleerd zijn zodat de Regulator de onderliggende waarden kan identificeren.

2.6.2.4.3 Herziening van de verdeelsleutels

Zoals hiervoor vermeld is de Regulator er voorstander van om de verdeelsleutels vast te stellen tijdens het tariefvoorstel op basis van de begrote kosten.

Deze sleutels zullen niet *ex post* worden aangepast om rekening te houden met de reële waarden. Deze keuze is gebaseerd op het idee dat een verdeelsleutel een benadering is waarmee de indirecte kosten over verschillende activiteiten kunnen worden verdeeld. De sleutel wil een betrouwbaar beeld van de realiteit weergeven zonder dat hij kan pretenderen exact te zijn.

Wel is het nodig om de Regulator en de operator de gelegenheid te geven om nieuwe verdeelsleutels voor te stellen als ze van mening zijn dat de voorgestelde sleutels de realiteit niet (langer) weerspiegelen.

In overeenstemming met de betreffende tariefperiode kan elk van de actoren in voorkomend geval aan het eind van het derde jaar van de tariefperiode nieuwe verdeelsleutels voorstellen. Dit voorstel moet worden gemotiveerd door de partij die de wijziging wenst.

2.7 De regels voor de evolutie van de totale inkomsten

De evolutieregels voor het totaal inkomen worden uitgebreid toegelicht in de tariefmethodologie. Deze regels zijn gepresenteerd en door de operator aanvaard. Ze zijn geïnspireerd op de regels die in het kader van de methodologieën voor gas en elektriciteit worden gebruikt. In onderstaande paragrafen worden de bijzondere kenmerken in verband met deze tariefmethodologie uiteengezet.

Merk op dat deze methodologie afwijkt van die voor gas en elektriciteit, want het aanvankelijke plafond is niet alleen gebaseerd op de historische waarden van de operator. Het gaat om een benadering die rekening houdt met de historische waarden, maar eventueel ook met hypothesen met betrekking tot de evolutie van de sector en de omgeving waarbinnen de operator actief is.

Bovendien heeft BRUGEL een onderscheid gemaakt tussen BKMEF & BKZEF. Dit betekent dat voor elk type kosten een plafond en een methode moeten worden aangeduid:

Voor de beheersbare kosten met efficiëntiefactor (BKMEF) of de klassieke methode

- De enveloppe wordt door de operator gedefinieerd op basis van de historische waarden van zijn kosten en op basis van hypothesen over de evolutie van de sector. Vervolgens evolueert die enveloppe jaarlijks al naargelang van de inflatie⁵² en de **efficiëntiefactor**.
- In het tariefvoorstel motiveert de operator de gekozen waarde voor de raming op basis van historische elementen en robuuste hypothesen over de evolutie van de sector.
- Tijdens de ex post controle gaat de Regulator na of de globale kosten inderdaad lager zijn dan het aangepaste plafond voor het controlejaar. In het geval dat de kosten het plafond overschrijden, kan een deel worden gerecupereerd via een mechanisme dat wordt toegelicht in het hoofdstuk over de incentive regulation⁵³.

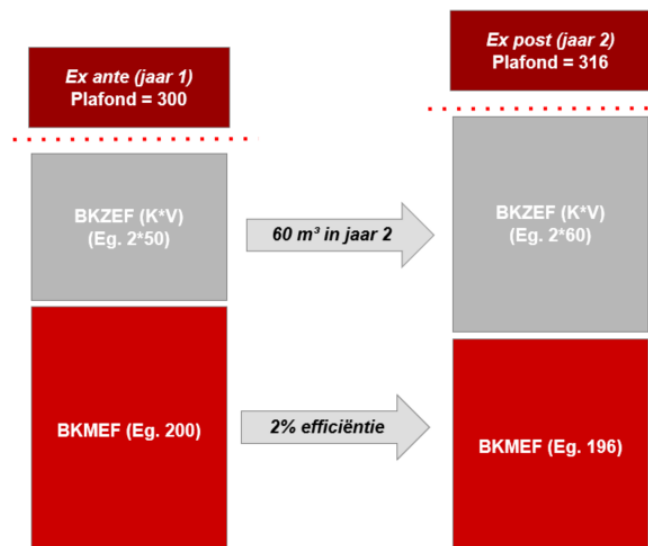
⁵² De inflatie houdt rekening met de variatie van de index van de consumptieprijzen.

⁵³ Een gemotiveerde overschrijding van de begrote kosten als gevolg van een variatie van de activiteit die losstaat van de operator kan als niet-beheersbaar worden geherkwalificeerd. Ze wordt dan opgenomen in de tariefsaldi. In het geval van aanzienlijke overschrijding kan een herziening van de tarieven worden overwogen, onder de voorwaarden die in het betreffende hoofdstuk worden uiteengezet.

Voor beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor (BKZEF):

- De operator definieert een nieuwe raming door de eenheidskosten die met hun respectievelijke variabelen werden vermenigvuldigd bij elkaar op te tellen. Een voorbeeld: voor kosten die rechtstreeks samenhangen met de in de riolen opgevangen volumes, vermenigvuldigt de operator de **eenheidsprijs in EUR/m³** met de volumes die tijdens een normaal jaar worden verwerkt. De operator herhaalt deze operatie voor elke kostenklasse en telt de resultaten vervolgens bij elkaar op om op het globale plafond uit te komen.
- In het tariefvoorstel wordt het jaarlijks plafond vastgelegd op basis van de theoretische evaluatie van de variabelen en de geactualiseerde eenheidsprijs. De operator zorgt er vervolgens voor dat de begrote kosten lager zijn dan hun respectieve plafonds.
- Tijdens de *ex post* controle worden de reële variabelen in aanmerking genomen om het reële plafond te bepalen. Vervolgens verzekert de Regulator zich ervan dat de eenheidskosten de voor het controlejaar vastgelegde eenheidskosten niet overschrijden. In het geval dat de reële kosten dit plafond overschrijden, kan een deel worden gerecupereerd via een mechanisme dat wordt toegelicht in het hoofdstuk over de incentive regulation.
- Voor de operator biedt de oprichting van twee verschillende beheersbare fondsen de mogelijkheid om naar eigen inzicht de kosten binnen een categorie te verhogen of te verlagen zolang die variatie wordt gecompenseerd door (of ruimte biedt voor) een gelijke of grotere variatie in de andere categorie.

Figuur 14: Interacties tussen de plafonds

2.7.1 Inflatiefactor

De inflatiefactor waar de operator rekening mee houdt, is het indexcijfer van de consumptieprijzen. Die is gebaseerd op de meest recente door het Federaal Planbureau meegedeelde waarden.

2.7.2 Efficiëntiefactor

De efficiëntiefactor is in onderling overleg vastgesteld op 0,5%

3 Incentive regulation

3.1 Incentive regulation op de kosten

3.1.1 Door de incentive regulation op het kostenbeheer nagestreefde doelen

Het is opportuun om – onder de door de tariefmethodologie nagestreefde doelen – te herinneren aan de hieronder weergegeven doelstellingen inzake kostenbeheer en stimulerend kader:

- **Kostenbeheer** – *De tariefmethodologie zorgt voor efficiëntie en kostenbeheersing aan de kant van de operatoren en voor de juiste kostenrecuperatie door de verschillende gebruikers, terwijl kruissubsidiëring wordt vermeden;*
- **Stimulerend kader** – *De tariefmethodologie zet de operatoren aan tot de verbetering van hun performance.*

Om aan deze doelstellingen te beantwoorden, wil de Regulator het concept van incentive regulation voor het beheer van de beheersbare kosten invoeren in de tariefmethodologie 2021 – 2026.

Incentive regulation voor de beheersbare kosten stimuleert de operator om zijn kosten te beheersen en zijn performance te verbeteren zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit van de door hem geleverde diensten. De methodologische keuzes die de Regulator aanbiedt, leiden juist eerder tot een optimalisatie van het tweetal “kosten” en “dienstverleningskwaliteit” op lange termijn⁵⁴. Het is niet in het belang van de Brusselse Regulator om de operator aan te zetten tot verlaging van de kosten en uiteindelijk de tarieven als dit zich vertaalt naar een daling van de kwaliteit van de dienstverlening.

3.1.2 Bepaling van het bedrag van de incentive regulation

In de allereerste plaats is de incentive regulation alleen op de beheersbare kosten gericht, dat wil zeggen de beheersbare kosten met efficiëntiefactor (BKMEF) en de beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor (BKZEF). Met het oog op de gelijke behandeling van beide kostencategorieën moet in wat volgt naar de notie “beheersbare kosten” worden gekeken als zijnde de som van de BKMEF en de BKZEF. Deze keuze berust op twee punten: (1) Door de BKMEF en de BKZEF samen te beschouwen, biedt de Regulator meer vrijheid aan de operator in het beheer van de kosten en (2) dit maakt het mogelijk de risico's in verband met afwijkingen tussen budget en realiteit voor de gebruiker te beperken.

In zijn tariefvoorstel zal de operator een **schatting** voorstellen **van de beheersbare kosten** die hij denkt te moeten dragen bij de uitoefening van zijn gereguleerde activiteiten. De

---

⁵⁴ De door de Regulator gemaakte keuzes houden rekening met een tijdshorizon die verder reikt dan de zes jaar van de tariefperiode; dit om te beantwoorden aan het principe van stabiele tarieven.

Regulator zal beoordelen of de geschatte kosten redelijk zijn. Desgevallend worden ze door de Regulator goedgekeurd. Ze dienen dan als referentiewaarde bij de ex post controle⁵⁵.

Er zijn vier mogelijkheden⁵⁶:

1. De geïndexeerde begrote kosten⁵⁷ zijn iets hoger dan de reële kosten ($bK > rK$ ⁵⁸);
2. De geïndexeerde begrote kosten zijn veel hoger dan de reële kosten ($bK \gg rK$);
3. De geïndexeerde begrote kosten zijn iets lager dan de reële kosten ($bK < rK$);
4. De geïndexeerde begrote kosten zijn veel lager dan de reële kosten ($bK \ll rK$).

Scenario	Geïndexeerde begrote kosten	Reële kosten	Verschil ($rK - bK$)
$bK > rK$	200	194	+6
$bK \gg rK$	200	170	+30
$bK < rK$	200	208	-8
$bK \ll rK$	200	226	-26

Tabel 16: Voorbeeld incentive regulation

Met het oog op de vier mogelijkheden wil de Regulator een stimulerend kader ontwikkelen dat:

- Garant staat voor transparantie en eenvoud;
- De operator stimuleert om zijn kosten te beheersen en te beheren;
- De gebruikers beschermt tegen een overschatting van de door de operator begrote kosten;
- De door de operator gedragen risico's beperkt in het geval van onderschatting van de budgetten.
- Om hieraan te beantwoorden, heeft de Regulator een mechanisme ontwikkeld dat berust op de vastlegging van een tunnel waarbuiten de verschillen tussen de reële bedragen en de begrote bedragen worden beschouwd als buiten het bereik van de incentive regulation vallend.

Het globale bedrag van de incentive regulation, dat wil zeggen de verschillen binnen de beperkingen van de tunnel, wordt vervolgens als volgt verdeeld: Y% (zie de volgende sectie) is gewijd aan de operator en Z of $(1-Y)\%$ is gewijd aan het tarieffonds (d.w.z. de gebruikers).

Onderstaande illustratie toont de hierboven genoemde voorbeelden in het geval waarbij een tunnel gelijk is aan 10%⁵⁹ van de beheersbare kosten en de verdeling tussen de operator en de gebruikers 50%-50% is.

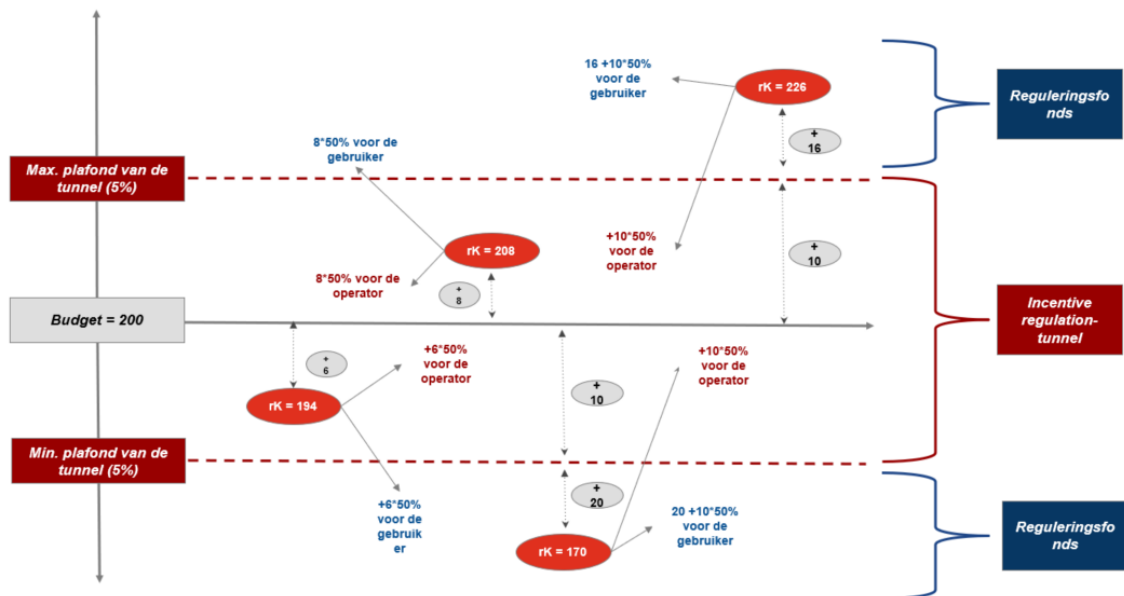
⁵⁵ Merk op dat de ex post controle rekening houdt met de geïndexeerde schattingen.

⁵⁶ Een scenario waarbij $bK = rK$ is eveneens voorstelbaar. In dat geval is de afwijking nihil en is het stimuleringsmechanisme niet van toepassing.

⁵⁷ Op basis van de vastgestelde reële inflatie voor het jaar N

⁵⁸ Waarbij $bK =$ begrote kosten en $rK =$ reële kosten.

⁵⁹ Deze tunnel verschilt van de tunnel van VIVAQUA omdat de efficiëntiefactor van de BMWB, de beheersbare massa en daardoor het risico voor deze operator minder groot zijn.

Figuur 15: Tunnel met het bedrag van de globale incentive regulation

Onderstaande tabel toont voor elk van de voorbeelden de verdeling van de verschillen tussen wat wel en niet door de incentive regulation in aanmerking wordt genomen;

Scenario	Geïndexeerde begrote kosten	Reële kosten	Verschillen (rK – bK)	Totale incentive	Voor de operator	Overgedragen aan het Fonds
bK > rK	200	194	+6	+10	+3	+3
bK >> rK	200	170	+30	+10	+5	+25
bK < rK	200	208	-8	-10	-4	-4
bK << rK	200	226	-26	-10	-5	-21

Tabel 17: De incentive regulation in cijfers

3.1.3 Bepaling van de parameters

Er moeten twee parameters worden vastgelegd:

1. De verdeling van de incentive regulation tussen de operator en de gebruikers (Y & Z%)
2. De breedte van de tunnel (X%)

3.1.3.1 Verdeling van de Incentive regulation

Om de voordelen van een efficiënte kostenbeheersing eerlijk tussen de gebruikers en de operator te delen, stelt de Regulator voor een verdeelsleutel van 50%-50% te gebruiken.

3.1.3.2 Breedte van de tunnel

Zoals uit onderstaande cijfers blijkt⁶⁰, moet de breedte van de tunnel het juiste midden houden tussen “stimulerend” en “risicodragend”. Bij een smalle tunnel (bv. 5%) is de stimulans voor de operator beperkt (in het voorbeeld max. 250.000 EUR). De gebruiker heeft baat bij/lijdt onder de meeste verschillen. Bij een bredere tunnel (bv. 15%) is de stimulans voor de operator aanzienlijk (hier max. EUR 0,75 mln). Daarom zal de operator baat hebben bij/te lijden hebben van de meeste verschillen.

Beheersbare gebudgetteerde kosten	142.000.000,00
Verdeling	50%

Scénario 1 - Kg > Kr	4%
Scénario 2 - Kg >> Kr	16%
Scénario 3 - Kg < Kr	4%
Scénario 4 - Kb << Kr	16%

Scenario's	Tunnel	Beheersbare gebudgetteerde kosten	Reële kosten	Verschillen	Totale incentive	Voor de DNB	Voor de tariefreguleringsfonds
Scénario 1 - Cb > Cr	5%	€ 142.000.000	€ 136.320.000	-€ 5.680.000	€ 5.680.000	€ 2.840.000	€ 2.840.000
Scénario 2 - Cb >> Cr	5%	€ 142.000.000	€ 119.280.000	-€ 22.720.000	€ 7.100.000	€ 3.550.000	€ 19.170.000
Scénario 3 - Cb < Cr	5%	€ 142.000.000	€ 147.680.000	€ 5.680.000	-€ 5.680.000	€ 2.840.000	€ 2.840.000
Scénario 4 - Cb << Cr	5%	€ 142.000.000	€ 164.720.000	€ 22.720.000	-€ 7.100.000	-€ 3.550.000	€ 19.170.000
Scénario 1 - Cb > Cr	10%	€ 142.000.000	€ 136.320.000	-€ 5.680.000	€ 5.680.000	€ 2.840.000	€ 2.840.000
Scénario 2 - Cb >> Cr	10%	€ 142.000.000	€ 119.280.000	-€ 22.720.000	€ 14.200.000	€ 7.100.000	€ 15.620.000
Scénario 3 - Cb < Cr	10%	€ 142.000.000	€ 147.680.000	€ 5.680.000	-€ 5.680.000	€ 2.840.000	€ 2.840.000
Scénario 4 - Cb << Cr	10%	€ 142.000.000	€ 164.720.000	€ 22.720.000	-€ 14.200.000	-€ 7.100.000	€ 15.620.000
Scénario 1 - Cb > Cr	15%	€ 142.000.000	€ 136.320.000	-€ 5.680.000	€ 5.680.000	€ 2.840.000	€ 2.840.000
Scénario 2 - Cb >> Cr	15%	€ 142.000.000	€ 119.280.000	-€ 22.720.000	€ 21.300.000	€ 10.650.000	€ 12.070.000
Scénario 3 - Cb < Cr	15%	€ 142.000.000	€ 147.680.000	€ 5.680.000	-€ 5.680.000	€ 2.840.000	€ 2.840.000
Scénario 4 - Cb << Cr	15%	€ 142.000.000	€ 164.720.000	€ 22.720.000	-€ 21.300.000	-€ 10.650.000	€ 12.070.000

Figuur 16: Analyse van de breedte van de tunnel

Op basis van de besprekingen tussen de operator en de Regulator en de context wordt een percentage van 10% gekozen. Deze “tussen”-keuze getuigt van het streven van de BMWB om de risico's voor deze eerste tariefperiode te beperken. Op basis van een gezamenlijk voorstel kan dit percentage na het derde jaar van de tariefperiode gewijzigd worden.

3.1.4 Gebruik van het bedrag van de incentive regulation

Het resultaat verbonden aan de incentive zal worden aangewend voor het boekhoudkundig resultaat van de operator.

In het geval van een positief bedrag kan dit worden aangewend voor projecten die al dan niet samenhangen met de gereguleerde activiteit van de operator, zoals het hem schikt:

- I. Projecten die niet samenhangen met de gereguleerde activiteit: Investerings buiten de gereguleerde activa, ontwikkeling van een niet-gereguleerde activiteit (Opex, innovatie, ...) ...

⁶⁰ Op basis van de cijfers uit het rapport “Reële kosten” en de indeling in beheersbare/niet-beheersbare kosten lijkt 10.000.000,00 EUR een coherente raming van de beheersbare kosten en lijkt die te volstaan voor deze analyse. Deze raming vormt zeker niet het bedrag dat de operator in zijn tariefvoorstel moet gebruiken.

2. Aan de activiteit verbonden projecten die niet door de tarieven worden gefinancierd, maar er een positieve impact op kunnen hebben: bonussen voor de medewerkers, teambuilding, R&D ...
  - Deze toewijzing is bestemd om aan de doelstellingen van de tariefmethodologie te beantwoorden: “Innovatieve projecten stimuleren en steunen” en “Verbetering van de prestaties van de operatoren stimuleren”.
  - Merk op dat deze investeringen niet in de tarieven worden opgenomen en ook niet onderhevig zijn aan het rendementspercentage dat van toepassing is op de gereguleerde activa uit eigen vermogen.
Wel kunnen dergelijke projecten een positieve impact hebben op de beheersing van de kosten en de prestaties. De operator wordt in alle gevallen beloond via de incentive regulation.

3. Investeringen in gereguleerde activa
  - Deze toewijzing is bedoeld om te beantwoorden aan de tweede doelstelling van de tariefmethodologie: “De tariefmethodologie bevordert een evenwichtige en adequate investering opdat alle wateroperatoren hun opdracht tot een goed einde kunnen brengen en houdt rekening met de behoefte aan financiering die met deze nieuwe investeringen gepaard gaat”.
  - Merk op dat de op basis van de incentive regulation gedane investering integraal zal worden opgenomen in de tarieven (afschrijvingen) en zal worden beloond (zie billijke marge en rendementspercentage).

In het geval van een negatief bedrag zal dit worden afgetrokken van het boekhoudkundig resultaat van de operator.

3.2 Incentive regulation op basis van doelstellingen

Naast de performance inzake de kosten besteedt de Regulator bijzondere aandacht aan de kwaliteit van de door de operator uitgevoerde dienstverlening. Rekening houdend met het feit dat de tariefvoering nieuw is binnen de watersector – zowel voor de operator als voor de Regulator – zal in deze tariefperiode strikt genomen geen enkele incentive regulation op de doelstellingen worden toegepast. Wel geeft de Regulator hierbij uitdrukking aan zijn wens om een dergelijk systeem te ontwikkelen voor de volgende tariefperiode. In voorbereiding hierop voegt de operator bij elk verslag van de ex post controle de kwantificering van de indicatoren, opgenomen in bijlage 2 van deze methodologie.

De lijst met indicatoren in bijlage 2 is het resultaat van overleg tussen de Regulator en de operator. De gekozen indicatoren zijn in twee categorieën onderverdeeld. De kwantificering van de indicatoren van categorie 1 moet vanaf de ex post controle van het eerste jaar van de tariefperiode worden meegedeeld, dat wil zeggen in 2021. De kwantificering van de indicatoren in categorie 2 moet vanaf de ex post controle van het vierde jaar van de tariefperiode worden meegedeeld, dat wil zeggen in 2024.

4 Tariefstructuur

Op basis van de uiteengezette elementen in het gedeelte over de facturering tussen de BMWB en VIVAQUA blijkt dat dit gedeelte niet van toepassing is op de BMWB. De BMWB zal namelijk een vast eenheidsbedrag (EUR/m³) aan VIVAQUA factureren. De tariefstructuur (principe van degressiviteit) die verband houdt met de gewestelijke sanering wordt meegerekend in de tariefmethodologie van VIVAQUA.

5 De regulatoire saldi

5.1 Beheer en bestemming van de saldi

Vanuit een tariefopgump onderscheiden de beheersbare en niet-beheersbare kosten zich van elkaar door de manier waarop de verschillen tussen de begroting (*ex ante*) en de realiteit (*ex post*) worden behandeld.

Voor de **niet-beheersbare kosten** worden de verschillen tussen de begrote kosten en de reële kosten positief of negatief toegepast op de regulatoire saldi. In het geval dat de begrote kosten hoger zijn dan de reële kosten is de impact op de regulatoire saldi positief (de operator heeft een schuld tegenover de eindgebruikers). De aldus gecreëerde saldi worden gebruikt om de tarieven van de volgende tariefperiode te verlagen. Ze kunnen ook worden toegewezen aan projecten van groot algemeen belang, op voorwaarde van de bestemming en validering door de Regulator. In het geval dat de begrote kosten lager zijn dan de reële kosten is de impact op de regulatoire saldi negatief. Als in dat geval de bestaande saldi niet volstaan om dit verschil op te vangen, worden de tarieven voor de volgende tariefperiode dienovereenkomstig verhoogd.

Wat de **beheersbare kosten** betreft, kunnen de verschillen tussen de begrote kosten en de reële kosten, in overeenstemming met de ingevoerde incentive regulation (zie sectie 6.1.1), gedeeltelijk worden bestemd voor de regulatoire saldi en gedeeltelijk voor de operator. Het gedeelte dat voor de saldi wordt bestemd, volgt de logica die hierboven werd uiteengezet voor de niet-beheersbare kosten. Het gedeelte dat voor de operator wordt bestemd, wordt als bonus beschouwd indien de begrote kosten hoger zijn dan de reële kosten en als malus in het omgekeerde geval.

Algemeen gesproken definieert de operator één enkel plafond voor de beheersbare kosten op basis van de historische kosten⁶¹ en de evolutie van de activiteit. Dit plafond kan door de Regulator (BRUGEL) worden gebruikt om de kosten van de operator te controleren. Tijdens de *ex post* controle bekijkt de Regulator de som van de beheersbare kosten ten opzichte van de waarde die in eerste instantie was begroot.

Voor de operator biedt dit de mogelijkheid om naar eigen inzicht de kosten van een post te verhogen of te verlagen indien die variatie wordt gecompenseerd door (of ruimte biedt voor) een gelijke of grotere variatie van (een) andere post(en). Het doel hierbij is om de operator meer autonomie en meer verantwoordelijkheid te bieden binnen deze enveloppe.

---

⁶¹ De formule om het plafond van de beheersbare kosten te bepalen is niet algemeen erkend. De **BMWB** en BRUGEL moeten samen bepalen welk plafond voor de eerste regulatoire periode zal worden toegepast.

6 Procedure voor de indiening en de goedkeuring van de tarieven

6.1 Procedure voor de indiening en de goedkeuring van de tarieven

6.1.1 Procedure voor het beheer van de ex post verslagen

De methodologie bevat een standaardprocedure voor de uitwisselingen tussen de operator en BRUGEL tijdens de valideringsperiode van de saldi.

De termijnen die in deze procedure worden vastgelegd, kunnen door de operator en BRUGEL in onderling overleg worden bepaald. BRUGEL acht een goed uitgevoerde controle immers essentieel en neemt in aanmerking dat bepaalde analyses niet binnen de vastgelegde termijnen kunnen worden gerealiseerd. Anderzijds laat het aantal beschikbare medewerkers bij de Regulator en de gereguleerde entiteit niet toe om de oorspronkelijk voorgeschreven termijn systematisch na te leven.

6.1.2 Bekendmaking van de tarieven

Dit punt maakt het mogelijk om te voldoen aan de verplichtingen van BRUGEL of de verplichtingen die BRUGEL aan de operator oplegt inzake transparantie en publicatie van de tarieven.

7 Rapportering en gegevens

7.1 Rapporteringsmodellen

Artikel 39/2 -1° van de KOW bepaalt dat de tariefmethodologie rapporteringsmodellen definieert die moeten worden gebruikt door de operator.

BRUGEL is van mening dat de rapporteringsmodellen evolutief moeten zijn en niet gedurende de volledige tariefperiode vast mogen liggen. Uit de ervaringen blijkt dat de rapporteringsmodellen moeten evolueren om rekening te houden met de aanbevelingen of de bijkomende aanvragen die in de verschillende ex post controles worden geformuleerd.

De Brusselse situatie laat enige flexibiliteit toe in de rapporteringsmodellen, zodat de rapporten kunnen worden aangepast aan de boekhoudkundige of financiële structuur die de operator gebruikt. De interface met de gegevens van de operator vergemakkelijkt een jaarlijkse update en beperkt de manuele gegevensinvoer zoveel mogelijk. Deze flexibiliteit is ook van toepassing op de modellen voor de tariefvoorstellen.

Uit alle motiveringen in dit document blijkt dat BRUGEL veel belang hecht aan het transparantieprincipe, het verminderen van de informatieasymmetrie en het goede bestuur van de operator.

7.2 Regulatorische kalender

De regulatorische kalender wordt uitgebreid voorgesteld in de tariefmethodologie. De kalender komt tot stand in onderling overleg tussen de Regulator en de operator.

7.3 Beroepsmogelijkheden

De beroepsmogelijkheden worden uitgebreid voorgesteld in de tariefmethodologie. Ze komen tot stand in onderling overleg tussen de Regulator en de operator.

8 Boekhoudkundige verplichtingen

Het gaat om algemene principes die identiek zijn aan de principes van de tariefmethodologieën voor gas en elektriciteit.

9 Voorbereidende openbare raadplegingen

9.1 Actoren

Om ervoor te zorgen dat de methodologieën rekening houden met onder meer de economische, maatschappelijke en milieucontext heeft BRUGEL de voornaamste stakeholders om advies gevraagd, als stof voor de besprekingen die zullen worden gevoerd in het kader van de vastlegging van de tariefmethodologieën. De onderstaande tabel toont de lijst van actoren waarmee contact is opgenomen en laat zien wie een antwoord heeft gegeven.

Actoren waarmee contact is opgenomen	Antwoord ontvangen
Leefmilieu Brussel	Nee
Raad voor het Leefmilieu	Nee
Economische en Sociale Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Ja
Comité van watergebruikers	Nee
Coordination Gaz-Electricité-Eau Bruxelles (CGEE)	Ja
Test-Aankoop	Nee
AQUAWAL	Ja
AQUAFLANDERS	Nee
Federatie van Brusselse OCMW's	Ja
BECI	Nee
Coördinatie Zenne vzw	Nee
SGWB vzw - Staten Generaal van het Water in Brussel	Nee

Tabel 18 : lijst met geraadpleegde stakeholders

9.2 Samenvatting van de antwoorden

Elk van de onderstaande tabellen vermeldt de commentaren, adviezen, opmerkingen en vraagstellingen van de stakeholders in verband met de vijf thema's die in de brief zijn toegelicht. Aan het eind van de voorbereidende werkzaamheden voor de tariefmethodologie zal de Regulator de kolom 'Overweging in de methodologie' invullen om de stakeholders te tonen hoe er rekening werd gehouden met alle punten die ze in hun antwoorden hebben genoemd.

Doelstellingen van de tariefmethodologie	
Vragen/Opmmerkingen van de actoren	Rekening mee gehouden in de methodologie
De door de operatoren gedragen kosten dekken om hun onderneming optimaal te beheren	Cost+-model en invoering van een financieringsmarge om de reële investeringsbehoeften te dekken totdat de situatie geregulariseerd is
Alle Brusselaars de mogelijkheid geven om hun waterfactuur te kunnen betalen	Invoering van een essentiële schijf in de periodieke tarifiering die de toegang tot water garandeert door middel van een gereduceerde prijs
Is het gepast om alle kosten van de diensten die verband houden met het watergebruik op de verbruikers te verhalen? Bestaat dan niet het risico dat hun factuur aanzienlijk zal stijgen en dat het uiteindelijk onevenredige gevolgen zal hebben voor de kwetsbare verbruikers en bedrijven die veel water verbruiken?	Als de kosten niet volledig door de tarieven worden gedekt, is het nodig om een beroep te doen op een andere financieringsbron. In het geval van een overheidsbedrijf is de oplossing de toekenning van subsidies, die zelf rechtstreeks worden gefinancierd door de belastingen en dus, uiteindelijk, door de Brusselaars. Het voordeel van het integraal financieren van de dienst door de tarieven is dat alle begunstigden van genoemde dienst ertoe bijdragen, inclusief de extraterritoriale organisaties en pendelaars.
Indien de waterfactuur stijgt om de effectieve kosten van het water te weerspiegelen, is het nodig dat de gemeenschap de toegang tot water voor iedereen garandeert (principe van solidariteit via de fiscaliteit).	BRUGEL sluit de mogelijkheid van de opname van een sociaal tarief in het tariefrooster niet uit. Dit initiatief valt echter niet onder de bevoegdheid van BRUGEL, dat geen enkele maatregel kan nemen zonder dat de regering de basisvoorwaarden vaststelt en de regulator opdracht geeft om dit verzoek uit te voeren.
Het inkomen van VIVAQUA beheersen om de financiële bijdrage van de netgebruikers te beperken	Een reguleringsmodel invoeren dat een betere beheersing van de kosten oplegt, door doelstellingen voor de vermindering of ten minste de rationalisering van de kosten vast te leggen.
De kwaliteit van het net verbeteren.	In de tarieven rekening houden met de reële financieringsbehoefte om de vernieuwing en duurzaamheid van het net te garanderen.

Innovatie stimuleren met inachtneming van de technologische ontwikkelingen	Invoering van een innovatie-enveloppe in het inkomen van de operator om innovatie te stimuleren.
Waterbesparingen bevorderen	Invoering van een schijf 'overconsumptie' in de tariefstructuur (boven een gemiddeld verbruik per persoon dat als onredelijk kan worden beschouwd: bijna 2 x een normaal verbruik) om de grote verbruikers te stimuleren om hun verbruik te verminderen. Tegelijkertijd een lektarief invoeren om de gebruikers te beschermen.

Tabel 19: Vragen van de stakeholders